

आध्यात्मिक केंडी

संपादक : कैलासमहिन ओन. परीष

परम तेजदात्री मा गायत्री

શ્રી ગાયત્રી ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ

અમદાવાદ - ૧૬

[૨૭. નં. ૩૩૬૧]

ગાયત્રી ઉપાસક પૂજ્ય શ્રી શાસ્ત્રીજીએ (નરેન્દ્રભાઈ બી. દવે) માર્ચ ૧૯૭૫થી મા ગાયત્રીના આદેશથી લોકસેવાનો અભિગમ સ્વીકાર્યો છે. આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિથી ત્રસ્ત વ્યક્તિઓને વ્યક્તિગત મુલાકાત આપી તેમના પ્રશ્નો સુલઝાવવાનો પ્રયત્ન તેઓ વિના મૂલ્યે કરી રહ્યા છે. અસાધ્ય બિમારીથી વ્યથિત વ્યક્તિઓને પૂજ્યશ્રી મા ગાયત્રીના આદેશ અને માર્ગદર્શન અનુસાર શક્તિપ્રદાનની સારવાર આપી રોગમુક્ત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે. અભિમંત્રિત જીવનજળ માનવીનું જીવન બનાવે છે અને જીવન બચાવે છે.

ભારતમાં અને વિદેશોમાં પૂજ્યશ્રીની સેવાનો લાભ વિશાળ જનસમુદાયે લીધો છે અને લઈ રહ્યા છે. યંત્રયુગમાં જીવતા માનવીને આધ્યાત્મિક શરણનો સીધો, સરળ રાહ બતાવી માનસિક શાંતિનો અનુભવ કરાવે છે.

પૂજ્યશ્રીના આ અનોખા અને વિરલ કાર્યયજ્ઞનો લાભ કોઈ પણ જ્ઞાતિ, જાતિ, ધર્મ કે સમ્પ્રદાયના વિશાળ જનસમુદાયને મળી શકે તેવા શુભ આશ્ચર્યથી પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણા અને મા ગાયત્રીની કૃપાથી શ્રી ગાયત્રી ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટની સ્થાપના કરવાનો એક નમ્ર પ્રયાસ કર્યો છે.

આ ટ્રસ્ટના મુખ્ય હેતુઓ નીચે પ્રમાણે છે :

- (૧) ગરીબ તથા જરૂરવાળા માણસોને દરેક પ્રકારે મદદ કરવી.
- (૨) કોઈ પણ પ્રકારના શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં મદદ કરવી.
- (૩) આધ્યાત્મિક સારવાર-કેન્દ્ર સ્થાપી અસાધ્ય બિમારીમાંથી લોકોને રાહત અપાવવી.
- (૪) કુદરતી આફતમાં સપડાયેલાઓને સહાયરૂપ થવું.
- (૫) વિશ્વબંધુત્વની ભાવના કેળવી માનવજાતને દરેક વિષમ પરિસ્થિતિમાં સહાયરૂપ થવું.

અમારા આ નમ્ર પ્રયાસને આપ વધાવી લેશો અને વેગવંતો બનાવશો તેવી નમ્ર વિનંતી.

આભાર સહ.

સરનામું :

કે. એન. પરીખ

મેટ્રનનો બંગલો, સીવીલ હોસ્પિટલ કમ્પાઉન્ડ,

અસારવા, અમદાવાદ-૧૬. (ગુજરાત) (ઇન્ડિયા)

ફોન : ૬૭૯૯૭

કે. એન. પરીખ

મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી

શ્રી ગાયત્રી ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ

આધ્યાત્મિક કેડી

વર્ષ ૩

એપ્રિલ : ૧૯૮૪

અંક ૨

અનુક્રમણિકા

૧. જપ અને મનની શાંતિ	શ્રી નરેન્દ્રભાઈ ખી. દવે (શાસ્ત્રીજી) ૩
૨. આત્મચુંબન-૨	ડૉ. કાન્તિલાલ કાલાણી ... ૧૨
૩. જ્ઞાનગોળિક ૧૪
૪. ઉપદેશ અંતરમર્થી જ મળે છે ! ૧૮
૫. આધ્યાત્મિક કેડી : પુરસ્કરણના બીતરમાં ૨૧
૬. પૂજ્ય ગુરુદેવના સાન્નિધ્યની પળોમાં... ૨૩
૭. અનન્ય શ્રદ્ધા અને શરણાગતિ હોય ત્યાં... ૨૭
૮. કાવ્યપ્રસાદ ૨૯
૯. સમાચાર ૩૧

વાર્ષિક લવાજમ : રૂ. ૧૦

આ ત્રૈમાસિક અંક જાન્યુઆરી, એપ્રિલ, જુલાઈ અને ઓક્ટોબર માસમાં પ્રગટ થશે.

પ્રકાશક : શ્રી કૈલાસજીવન એન. પરીખ, શ્રી ગાયત્રી ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ, મેટ્રન ક્વાર્ટર્સ,
ન્યુ સીવીલ હોસ્પિટલ કમ્પાઉન્ડ, અસારવા, અમદાવાદ-૩૮૦૦૧૬

મુદ્રક : કાન્તિભાઈ મ. મિસ્ત્રી, આદિત્ય મુદ્રણાલય, રાયખડ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧

જપ અર્થ મળવી શાંતિ

શ્રી નરેન્દ્રભાઈ બી. દવે (શાસ્ત્રીજી)

જન્યુઆરી '૮૪ના અંકમાં પ્રગટ થયેલ 'શાંતિની શોધ' વાંચીને કેટલાક ઉપાસકોએ પૂ. ગુરુદેવને કેટલાક પ્રશ્નો પૂછેલા તેના પ્રત્યુત્તરો વાચકોને વિશેષ જાણ પાતર પ્રગટ કરીએ છીએ :

પ્રશ્ન ૧ : પૂ. ગુરુદેવ, 'શાંતિની શોધ'નો ફલિતાર્થ એ છે કે જપ કરવાથી મનને શાંતિ મળે છે, પણ મને તો જપ કરવા છતાં પણ મનને શાંતિ મળતી નથી, તો શું કરું ?

ઉત્તર : જુઓ, મનને શાંતિ મળતી નથી. મન અશાંત જ રહે છે, તો તે અશાંતિનું કારણ સૌ પ્રથમ શોધવું રહ્યું. દરેક વ્યક્તિને કંઈક ને કંઈક નાની-મોટી મુશ્કેલીઓ હોય છે, આપત્તિઓ આવતી હોય છે, તો તેના ઉકેલ માટે, તેના નિવારણ માટે પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. તેના ઉકેલ-નિવારણ માટે એક માત્ર ઉપાય પરમતત્ત્વની-ઘટ્ટની શરણાગતિપૂર્વકની ઉપાસના છે. એ ઉપાસનામાં નામસ્મરણ-જપ ને પ્રાર્થનાનો પ્રથમ સમાવેશ થાય છે. એટલે વ્યક્તિએ એનો જ આશ્રય લેવો જોઈએ. તેમ કરતાં મન શાંત ન થાય તો પણ તે છોડી દેવાનાં નથી. જપ કરવા છતાં મન શાંત ન થતું હોય તો પ્રાર્થનાનો આશ્રય લો. પ્રાર્થના સર્વ મુશ્કેલીઓનું નિવારણ કરવાનો એક માત્ર ઉપાય-ઉત્તમ ઉપાય છે, જપ કરવા છતાં પણ મન શાંત ન થતું હોય ત્યારે મનની એ પ્રક્રિયા ચાલતી હોય છે. જપ અને મનની અશાંતિ. એક તરફ જપ થતા હોય છે, બીજી બાજુ અશાંતિનો એક મોટો સમુદ્ર જાણે જાંચાં જાંચાં મોજાંઓ ઉછાળી ધુધવાટ કરતો હોય છે, અને જપ પીપુડીના અવાજ જેવા થઈ જાય છે. ભલે જપનો અવાજ પીપુડી જેવો થાય. એ ધીમે ધીમે પણ સ્પષ્ટ રીતે બહાર આવશે અને ક્રમશઃ પેલા અશાંતિના ધુધવતાં મોજાંઓને શાંત કરશે. કારણ કે જપમાં એટલી અમોઘ શક્તિ છુપાયેલી છે કે એ શક્તિનો આવિર્ભાવ ક્યારે ને કેવી રીતે થશે, એ શક્તિ ક્યારે પોતાનું કાર્ય શરૂ કરશે, તેની તમને જ ખબર નહિ પડશે. એટલે તમારે આગળ-પાછળનો કોઈ જ વિચાર નથી કરવાનો. વિચાર આવે તો એને આવવા દો. સહજલાવે વહી જવા દો. એ વિચાર આપોઆપ વિરમી જશે ને તમે પેલા પીપુડી જેવા જપના અવાજનાં અદોલનોમાં ડોલવા લાગશો.

વળી, એટલું સ્પષ્ટ સમજી લેજો કે, માનવીનું મન મરકટ-માંકડા જેવું છે. માંકડાને જેમ નચાવો તેમ નાચ્યા કરે તે રીતે મનને જેમ પંપાળ-પંપાળ કરશો, મનના વિચારો-અશાંતિમાં તમે જેમ તણાશો તેમ તેમ તે તમને વધુ તાણશે. મન તમને વશ કરી લે તે પહેલાં તમે મનને વશ કરી લો. તમે તમારા મનના કબજામાં ન રહો, પણ મનને તમારું કબજાગરું બનાવો. મનની સાધના ખૂબ અધરી છે. આપણા અનેક ઋષિમુનિઓએ જીવનપર્યાન્ત મનને વશ કરવા તપશ્ચર્યા કરી છે, પણ મનને કોઈ

વશ નથી કરી શક્યું, તેમ છતાં એ તપશ્ચર્યા ચાલુ જ રાખવાની છે. મન તમારા વશમાં હશે તો જ તમે શાંતિ પ્રાપ્ત કરી શકશો. અન્યથા માંકડા જેવા મનના ગુલામ બનશો તો તમે શાંતિ તો પ્રાપ્ત નહિ જ કરી શકશો, સાથે સાથે તમે શારીરિક ને માનસિક રીતે નિર્બળ ને સર્વહીન બની જશો. તમે જીવનમાં કોઈ જ કાર્ય નહિ કરી શકશો ને સરવાળે જીવન એક ખંડિયેર જેવું બની જશે. આથી મનને વશ કરવા, શાંત કરવા જપ કરવા જ જોઈ એ.

જપ કરવા છતાં મન શાંત ન થતું હોય તો પ્રાર્થનાનો આશ્રય લો. પ્રાર્થના કરો અને એનું શું પરિણામ આવે છે તે જુઓ. અહીં વળી પાછા તમે કદાચ સવાસ પૂછશો કે પ્રાર્થના કેવી રીતે કરવાની? જપ કરવા છતાં મન અશાંત રહેતું હોય, ત્યારે જપ શરૂ કરતાં પહેલાં માતાજીના ફાટા સામે અથવા તમારા કોઈ પણ ઇષ્ટની છબી કે મૂર્તિ સામે જેસી, શક્ય ને સુલભ હોય તો દીવો-ધૂપ-સળી પ્રગટાવી, જેથી એક પ્રકારનું સુવાસ ને આહલાદમય વાતાવરણ તૈયાર થાય, જે વાતાવરણમાં, આંખો બંધ કરી, એ હાથ જેડી, આંખમાંથી આંસુઓ વહેતાં હોય તો વહી જવા દઈ, મનોમન ખોલો કે, 'ઓ પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા, તું તો શક્તિનો અનંત, અસીમ ને અપાર ભંડાર છે. તારી કૃપાની તો કોઈ સીમા નથી. તારી એ શક્તિ ને કૃપા વડે મારા મનનું સંચાલન અને નિયંત્રણ તું કર. મારા મનની ભગામ તારા હાથમાં પકડી લે. બેદામ દોડતા મારા મનના થોડાને તું વશ કરી લે. મને શાંતિનો અનુભવ કરાવ. તારી કૃપા મારા પર વરસાવ, હું તારે શરણે આવ્યો છું. તું મને ઉગાર. આ જીવનમાં હવે મને કોઈ સહારો નથી રહ્યો. તેથી હું તારામાં વિશ્વાસ મૂકું છું. તારી અનંત શક્તિઓ વડે મને તારા જપ અને ધ્યાનમાં લીન બનાવ.' અને પછી જુઓ કે, તમારા મન પર એની શી અસર થાય છે? આટલું કર્યા પછી ફરી પાછા તમે મારી પાસે આવજો અને શું થાય છે તે કહેજો.

પ્રશ્ન ૨ : મન શાંત થયા પછી જ જપ કરીએ તો ન ચાલે ?

ઉત્તર : મનુષ્ય સંસારની પળોજીભામાં એટલો બધો સતત રીતે ગૂંથાયેલો રહે છે કે એમાંથી તે મુક્ત થઈ શકવાનો નથી. જીવનમાં એક પછી એક આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિઓ આવતી જ જવાની છે, એનું પૂર્ણવિરામ આવવાનું જ નથી. એ આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિઓને કારણે મન પણ સતત ઉદ્વેગ-અજાણે અને અશાંતિગ્રસ્ત જ રહેવાનું છે. આથી સંસારની એ પળોજીભામાંથી, જીવનની અશાંતિગ્રસ્ત દશામાંથી શાંતિ મેળવવા, મુક્તિ કે રાહત મેળવવા માટે જ તો પરમતત્ત્વની શરણાગતિ સ્વીકારવાની છે, એના નામજપ, સ્મરણ-પ્રાર્થવાનો આશ્રય લેવાનો છે. તેથી મન શાંત થવાની રાહ જોવામાં તો કદાચ આખી જિંદગી પણ પસાર થાય ને તો ય કદાચ આપણે શાંતિ ન મેળવી શકીએ, શાંતિ ન મેળવી શકીએ તો જપ નથી કરવાના ને એમ ને એમ આ જીવન પૂરું થઈ જશે. આથી મનને શાંત થવાની રાહ જોવા કરતાં આપણે જે કરવાનું છે તે કરવા માંડીએ. મન શાંત થવાની રાહ જોઈએ તેના કરતાં આપણે મનને શાંત પાડીએ તે જ મને વધુ ઉચિત ને આપણે સૌને માટે શ્રેયસ્કર લાગે છે. મન શાંત થવાની રાહ જોઈએ, તેના કરતાં મનને શાંત કરવાનો ક્રમશઃ પ્રયત્ન કરતાં જઈશું, તો મને લાગે છે કે જરૂર આપણે મનની શાંતિ મેળવી શકીશું.

પ્રશ્ન ૩ : સામાન્ય રીતે કેટલા જપ કરવાથી મન શાંત થઈ શકે ?

ઉત્તર : એનો કોઈ ચોક્કસ નિયમ નથી. એનું કોઈ ગણિત નથી. એ તો ઉપાસકની શ્રદ્ધા અને શરણાગતિ ઉપર આધાર રાખે છે. હૃદયને, જીવન સમસ્તને પ્રેમપૂર્વક ઇષ્ટના ચરણોમાં ઠાલવીને-સમર્પણ કરીને તેના નામસ્મરણનો, જપનો, પ્રાર્થનાનો આધાર લેશો તો એનું સત્પરિણામ જલ્દી

અનુભવી શકશે. ઉપાસકનું ધ્યેય જીવનને સમ્પૂર્ણપણે વિશુદ્ધ કરવાનું હોવું જોઈએ, જીવનમાં નીતિમતા-મુદ્દેયોનું ધોરણ અપનાવીને, પરમતત્ત્વની શરણાગતિ સ્વીકારી, શ્રદ્ધાપૂર્વક એના જપ કરશે, તે મન જરૂર શાંત થશે. તમારું ધ્યેય ઈશ્વરનો પ્રેમ પામવાનું હોવું જોઈએ. એને નજર સમક્ષ રાખી જપ કરો. વ્યક્તિએ એક જગ્યાએ જવું છે, તે તેણે તે દિશામાં ચાલવા માંડવું જોઈએ. પછી ત્યાં કેટલા સમયમાં પહોંચાશે, કઈ દિશાએથી જઈ તે જાણી પહોંચી શકાશે તેના વિચારો છોડી દેવા જોઈએ. જે માર્ગ આપણને સરળ, અનુકૂળ પડે તે માર્ગ પકડીને પ્રભુસ્મરણ કરતાં કરતાં ચાલવા માંડવાનું છે, પહોંચી જઈશું. તે જ રીતે આપણું ધ્યેય આત્મશાંતિ-મનોશાંતિ મેળવવાનું ને જપ કરવાનું છે, તેમ જ પરમતત્ત્વને પામવાનું છે. તે શ્રદ્ધા ને શરણાગતિપૂર્વક આડો-અવળો વિચાર કર્યા વિના જપ કરવા માંડવાના, જેથી આપોઆપ માનસિક શાંતિ તે અવશ્ય મળશે જ.

ઉનાળાના અતિશય તાપથી બળબળતી ભૂમિ પર જેમજેમ વરસાદનું પાણી પડતું જાય છે, તેમ તેમ તે ભૂમિ શીતળ થતી જાય છે, એનો આપણને કદી વિચાર આવે છે? આ ધરતી આટલી બધી બળબળતી છે, તે એના ઉપર કેટલો વરસાદ વરસે તે શીતળતા આવે. એ પ્રશ્ન જ અસ્થાને ગણાય. વરસાદનાં પાણીથી ધરતીના એક પછી એક પડ જેમ જેમ પાણીથી બીજાં જશે તેમ તેમ ધરતી શીતળ થતી જશે, તેવી જ રીતે જપના સાતત્ય દ્વારા જેમ જેમ તમારી હૃદયભૂમિ ઇષ્ટ ઈશ્વરીય કૃપા-આશિષથી બીજાતી જશે તેમ તેમ જીવનની સંતૃપ્ત અનેક દશાઓમાંથી રાહત મેળવી આત્મશાંતિ ને આત્માનન્દનો અનુભવ કરી શકશે. આથી મન ક્યારે ને કેટલા જપથી શાંત થશે, એનો વિચાર કરવા જતાં, જપ કરવા માંડીએ એ જ ઇષ્ટ સ્થિતિ છે.

પ્રશ્ન ૪ : જપ કઈ રીતે કરવાના? એની શ્રેષ્ઠ પદ્ધતિ કઈ?

ઉત્તર : જપ કરવા માટે મેં અગાઉ ઘણીવાર કહ્યું છે જ, છતાં ફરી તમારી જાણ આતર કહું કે, ઇષ્ટની હાજી કે મા ગાયત્રીની હાજી સામે, પૂર્વાભિમુખ દર્શના આસન પર બેસી, શક્ય ને સુલભ હોય તે ઘૂંટણ-અગરબત્તી પ્રગટાવી ૧૦૮ મણકાની માળા લઈને જપ કરી શકાય. એકવાર મંત્ર બોલી મણકા ફેરવવાનો, બીજી વાર બોલી બીજો, ત્રીજી વાર બોલી ત્રીજો, એમ મંત્ર બોલતાં બોલતાં મણકા ફેરવતાં જવાનું. માળાના મેરુને ઝાળંગવાનો નહીં. માળા પૂરી થાય એટલે એને ઉલટાવી ફરી શરૂ કરવાની.

ઝાળામાં ઝાળી ત્રણ માળાનો નિત્યક્રમ રાખવાનો.

તેમ છતાં જપ ગમે ત્યારે, ગમે તે સ્થળે, ગમે તે દશામાં માનસિક જપ કરી શકાય છે. માળા એક જ સ્થળે બેસી કરી શકાય.

જપ ત્રણ રીતે થઈ શકે છે: (૧) વાચિક, (૨) ઉપાંશુ ને (૩) માનસિક.

જ્યારે મંત્ર મોટેથી - બીજાઓ સાંભળી શકે, તે રીતે બોલાય ત્યારે તે વાચિક જપ કહેવાય છે. વાણી દ્વારા બોલાતો મંત્રનો જપ તે વાચિક જપ.

બીજું કોઈ સાંભળી ન શકે, તે રીતે શાંતિપૂર્વક મંત્રનો જપ થાય ત્યારે તે ઉપાંશુ જપ કહેવાય છે.

મંત્ર જ્યારે ઠેવળ મનોમન, કોઈ સાંભળી ન શકે તેમ જ મંત્ર જપતી વખતે હોઠ પણ હાલી ન શકે ત્યારે તે માનસિક જપ કહેવાય છે.

આમાં કોઈ પદ્ધતિ શ્રેષ્ઠ કે કનિષ્ઠ નથી. આધ્યાત્મિકતા - ઈશ્વરીય ભક્તિનું ક્ષેત્ર કોઈ ચોક્કસ ધારાધારણા-નીતિનિયમોને અનુસરતું નથી. ગણિત-ભૂમિતિની જેમ એમાં કોઈ પ્રમેયોના સિદ્ધાંતો પ્રવર્તતા નથી. એ કેવળ ઉપાસકની શ્રદ્ધા, શરણાગતિ, પ્રેમ, લગની, ઉત્કટતા, સમર્પણ, સરળતા અને અનુકૂળતા પર અવલંબે છે. એ જ એના નિયમો-સિદ્ધાંતો. એટલે ઉપાસકને અનુકૂળ ને સરળ પડે તે રીતે જપ કરી શકે છે. ઉપરોક્ત ત્રણે જપ એકમેકના પૂરક ને ઉપકારક છે.

દરેક બાબતમાં વ્યક્તિ ક્રમશઃ આગળ વધી શકે છે. તમારે ઉપરના મળ્યે જવું હોય તો એક પછી એક પગથિયાં ચડવાં પડે છે. તે જ રીતે આધ્યાત્મિકતામાં-ભક્તિમાં આગળ જઈ શકાય છે.

પ્રારંભમાં કોઈ પણ કાર્ય અધરું લાગે, એટલે આપણે તેની સરળતા સરળ પદ્ધતિ શોધી કાઢીએ છીએ. વિદ્યાર્થીએ કવિતા, સવાલના જવાબ, આંક, ગણિત-ભૂમિતિના નિયમો વગેરે યાદ રાખવાના હોય છે ત્યારે તેમાંથી યાદ રાખવાની સરળ પદ્ધતિ, મુખ્ય મુદ્દો ધ્યાનમાં લઈ લેતો હોય છે, તે જ રીતે ઉપાસકે પણ સહજ ને સરળ અભિગમ અપનાવવો જોઈએ એમ મને લાગે છે.

ઉપાસક જ્યારે પહેલી વાર માળા લઈને જપ કરવા બેસે છે ત્યારે જપ કરવાનું એને સ્વાભાવિક રીતે જ અધરું લાગે. મંત્ર બોલાતો હોય તો મથકો ન ફેરે તો મંત્ર બોલતાં અચકાઈ કે અટવાઈ જવાય ને ચિત્ત જપમાં કેન્દ્રિત થવાને બદલે એની બાહ્ય પળોજણમાં ચોંટાળું રહે છે. વળી મનના વિચારો તો પબ્ધતા જ હોય છે. આથી મનના વિચારોને દૂર કરવા, ચિત્તને જપમાં, ઇષ્ટના ધ્યાનમાં એકાગ્ર કરવા માટે ઉપાસક જપના પ્રારંભે વાચિક જપ કરે તો યોગ્ય લેખાશે. ઇષ્ટની કે મા ગાયત્રીની છબી સામે ધૃતદીપ-અગરબત્તી પ્રગટાવી દર્શના આસન પર, પૂર્વાભિમુખ બેસી, ગૌમુખીમાં અથવા સામાન્ય કપડાના કકડા નીચે માળા ઢાંકીને મોટેથી, બીજા પણ સાંભળે તે રીતે, ગાયત્રી-મંત્ર અથવા તમારો કોઈ પણ ઇષ્ટ મંત્ર જપવા માંડો. મોટેથી મંત્ર જપવાથી મનના સઘળા વિચારો અવરોધાઈને જપમાં કેન્દ્રિત થશે. આંખો ઇષ્ટના સ્વરૂપમાં કેન્દ્રિત થશે. કાન મંત્રજપનું શ્રવણ કરીને ચિત્તમાં શ્રદ્ધા અને શરણાગતિનો ભાવ જગાડશે. અંતરમાંથી ઉદ્ભવતો શ્રદ્ધા અને શરણાગતિનો આ ભાવ મનને અલૌકિક શાંતિ અર્પશે, એટલું જ નહિ, મોટેથી ઉચ્ચારાતા મંત્રના આદોલનો આસપાસના વાતાવરણમાં પ્રસરીને સાર્વિકતા ને પવિત્રતાનું નિર્માણ કરીને, તમારા સમસ્ત અસ્તિત્વ પર એવો અલૌકિક પ્રભાવ પાડશે, જેનાથી અભૂતપૂર્વ માનસિક શાંતિનો તેમ જ અવર્ણનીય ને દિવ્ય એવા આનન્દનો અનુભવ થશે.

થોડાક સમય વાચિક જપ કર્યા પછી ઉપાંશુ જપ અને પછી માનસિક-મનોમન જપનો આધાર લેવો. આથી ચિત્ત સહેલાઈથી સ્થિર-એકાગ્ર થઈ શકશે. ધણી વાર ઉપાસક આમ ક્રમબદ્ધ રીતે જપ કરવાને બદલે પ્રારંભથી જ સીધા જ મનોમન જપ કરવા માંડે છે, પરિણામે તેને જપ શુભક ને નીરસ લાગે છે, કંટાળો આવે છે ને તે છોડી દે છે. ઉપાસકને શાંતિ લાગતી નથી, આનન્દ આવતો નથી, તેની ફરિયાદો વધી જાય છે.

જપ કરતી વેળા તમારી સામે રાખેલી ઇષ્ટની કે મા ગાયત્રીની છબી પ્રત્યે તમારી દષ્ટિને એકધારી કેન્દ્રિત કરી રાખો અને મોટેથી, હોઠ ફફડાવતાં કે મનોમન જપ કરો, એથી તન, મન, પ્રાણ ને સમગ્ર અસ્તિત્વમાં પરમતત્ત્વની એક અલૌકિક શક્તિનો સંચાર થતો લાગશે. ઇષ્ટની સાથે કે મા ગાયત્રી સાથે અનુસંધાન સંધાતું લાગશે. પ્રાર્થના કરો ને તે તેના સુધી પહોંચશે. એનો પ્રત્યુત્તર તમને તમારા અંતરમાંથી જ મળતો જણાશે. મનોપટ પર પ્રેરણાનો સ્રોત વહેવો શરૂ થશે. મનને અપાર શાંતિ ને આહલાકતાનો અનુભવ થશે.

પ્રશ્ન ૫ : આપ આ રીતે જપની શરૂઆત કરવાની કહો છો તેનો ખ્યાલ આવી ગયો, પણ અમે જપ બરાબર કરીએ છીએ અથવા એમાં આગળ વધતાં જઈએ છીએ એમ ક્યારે કહેવાય ?

ઉત્તર : જપ કરતાં કરતાં ચિત્ત ખીજે કર્ચાય ઠાઈપણુ વિચારમાં જાય જ નહિ, વ્યક્તિનું લક્ષ સમ્પૂર્ણપણે જપમાં જ લીન બની રહે, આજુબાજુના વાતાવરણ, સ્થળ ને સમય સુદ્ધાનો ખ્યાલ ન રહે, અન્તરમાંથી આનન્દનો એક પ્રવાહ વહેતો લાગે, આત્મશાંતિ અનુભવાતી લાગે ત્યારે જપની પરિપૂર્ણતા સાબિત થાય છે, જપ કરતાં કરતાં ઉપાસકનું ચિત્ત - સમગ્ર અસ્તિત્વ - અતિ નિર્મળ ને સાર્વિક બને છે ને પછી એ અસ્તિત્વમાં પ્રભુપ્રેમનો સંચાર થઈ એનો સ્રોત વહેવા લાગે છે. આયાસે-અનાયાસે-અનભિગ્નપણે-તમારી જાણ બહાર હરતાં-ફરતાં, કાર્ય કરતાં, વાંચતાં-લખતાં, નવરાશની પળોમાં કે ઊંઘમાંથી જાગૃત થતાં પણ તમારા મનોપટ પર સતત ઇષ્ટના નામનું-જપનું-સ્મરણ-રટણ થયા કરતું હોય ને ખુદ ઉપાસકને પણ એની ખબર ન પડે અથવા જપનું-નામનું સ્મરણ થાય ત્યારે ખ્યાલ આવે કે જપ તો ચાલુ જ છે ત્યારે ઉપાસક બરાબર જપ કરી રહ્યો છે તેમ લાગે. છતાં પરમતત્ત્વનો આ પ્રદેશ અતિ અગોચર, અગાધ, ઊંડો ને એટલો બધો વિસ્તીર્ણ છે કે વ્યક્તિનું સમસ્ત જીવન પૂરું થઈ જાય તો ય તેનો તાગ પામી શકાય તેમ નથી. એમાં જેટલા ઊંડા ઊતરો, જેટલા આગળ વધો તેટલા વધુ ને વધુ આગળ ને આગળ વધવાની, ઊંડા ઊતરવાની પિપાસા જાગૃત થતી જાય. ભક્તિનું ક્ષેત્ર અસીમ છે, એને કોઈ સીમા નથી. એ અસીમ પ્રદેશમાંથી જેટલું પમાય તેટલું પામતા રહો એ જ મનુષ્યને માટે શ્રેયસ્કર ને કલ્યાણકારક છે. આથી ઉપાસકે તો સૌ પ્રથમ જપ પ્રત્યે ઉપરોક્ત દર્શાવ્યા પ્રમાણેની એકાગ્રતા ને તલ્લીનતા કેળવવા ને સિદ્ધ કરવા પ્રત્યે લક્ષ આપવાની જરૂર છે.

પ્રશ્ન ૬ : એકાગ્રતા વિના નામજપ કે ધ્યાન કરી શકાય ?

ઉત્તર : હા, કરી શકાય. પણ, હું એમ માનું છું કે, પ્રત્યેક વ્યક્તિએ એકાગ્રતા કેળવવી જરૂરી છે. એનાથી સમસ્ત જીવનવ્યવહાર સુપેરે ચાલી શકે છે. એકાગ્રતા વિના વ્યક્તિ કોઈ પણ કાર્ય કરી શકતો નથી. કરે તો તે વ્યવસ્થિત, સુઘડ, સ્વચ્છ હોતું નથી. એના કોઈ કામમાં ભલીવાર જણાતો નથી. એકાગ્રતા વિના વિદ્યાર્થી ભણી શકતો નથી. સારી પદવી મેળવી શકતો નથી. નોકરિયાતો એકાગ્રતા વિના નોકરી કરે તો તેનું કાર્ય ધણીવાર બગડવા સંભવ છે. આથી ઉપરીએના ઠપકાનો ભોગ બનવું પડે છે. કેટલીકવાર બહુ મોટી ભૂલ કે છત્તરડો થતાં કદાચ નોકરી પણ ભયમાં આવી પડે. વેપારીઓ-ઉદ્યોગપતિઓ એકાગ્રતા વિના ધંધો કરે તો છેતરાવાનો કે ખોટ ખાવાનો વારો આવે છે. ગૃહિણીઓ ધરકામમાં એકાગ્રતા ન દાખવે તો તેમનો જીવનવ્યવહાર સુપેરે ન ચાલી શકે. પતિ-બાળકોનું કાર્ય, રસોઈ વ્યવસ્થિતપણે ન કરી શકે. બાળકોમાં સારા સંસ્કાર સિંચાવાને બદલે તેઓ પણ ઉચ્છૃંખલ બની જાય, સમગ્ર ઘર અસ્તવ્યસ્ત રહે. ને સ્ત્રી-વહુ-પત્ની કુવડ ગણાય. કુટુંબમાં તેની ખાસ ગણના ન રહે. સમાજમાં તેની વાતો થાય ને પરિણામે જીવન ઓજાડપ બની જાય.

આથી એકાગ્રતા રાખીને કાર્ય કરવામાં આવે તો તે સુવ્યવસ્થિત, સ્વચ્છ, સુઘડ ને સરળ બને છે. એકાગ્રતાથી કોઈ પણ કાર્યનું આયોજન સરસ રીતે થઈ શકે છે. સરસ આયોજન કોઈ પણ કાર્યને સરળતાથી, સહજતાથી સુપેરે પાર પાડે છે.

હું તો એટલે સુધી કહીશ કે, એકાગ્રતા વિના માનવીનું જીવન જ નકામું છે.

આ એકાગ્રતાને કેળવવા-સિદ્ધ કરવા માટે તો પરમતત્ત્વનો, જપનો-નામસ્મરણનો આધાર લેવાનો છે. એકાગ્રતા કેળવવા માટે અગાઉના અંકોમાં, ધ્યાનના લેખમાં તેમ જ મારાં પુસ્તકોમાં મેં કેટલાંક

શ્રવ્યનો કરેલા જ છે, એટલે તેની વીગતોમાં હું ઊતરવાનો નથી, પણ મને લાગે છે કે, જપ ને ધ્યાન કરવા માટે પણ પરમતત્ત્વની ઉપાસના કરવા માટે પણ એકાગ્રતા તો જરૂરી છે જ. જો કે એ બધું સુરક્ષક કાર્ય છે, પણ એને માટે પ્રયત્ન ચાલુ જ રાખવાનો છે. આપણે આપણા વ્યવહારનો જ દાખલો લઈએ. આપણે આપણાં છોકરાંઓને કશું પણ કહીએ, ને છોકરાંઓ જાણે - અજાણે એ તરફ ધ્યાન આપતાં નથી, ત્યારે સહજભાવે જ આપણે એને ઠપકો આપીએ છીએ, ખિન્નઈએ છીએ, ધરમા, બહાર કે અન્યત્ર ક્યારેય પણ કોઈના પણ કશું પણ કહેવા પર જાણે-અજાણે ધ્યાન નથી આપતા ત્યારે બહુ મોટા અનર્થો-ગેરસમજે ફેલાવાની સંભાવના રહેતી હોય છે, અને એ વ્યવહાર, સમ્બંધનો એ સેતુ સુખદ રહેતો નથી. આથી વ્યવહારના, સમ્બંધના એ સેતુને સુખદ કરવા પણ સમ્મગ-સંભાન, એકાગ્ર થવાની જરૂર છે.

એ જ રીતે જ્યાં સુધી, જપ, ધ્યાન, પ્રાર્થના, નામસ્મરણમાં આપણે એકાગ્ર નહીં થઈશું ત્યાં સુધી પરમતત્ત્વ સાથે અનુસંધાન સાધી શકવાના નથી. તેનો પ્રેમ પામી શકવાના નથી, કૃપા મેળવી શકવાના નથી. ને પ્રભુની કૃપા વિના, પ્રેમ વિના, મનુષ્ય પોતાના જીવનમાં કોઈ જ સિદ્ધિ હાંસલ કરી શકે તેમ નથી. એટલે આગળ પાછળના સંધના સારામાઠા વિચારો છોડી દઈને, પરમતત્ત્વમાં-પ્રભુમાં શ્રદ્ધા રાખી, તેની શરણાગતિ સ્વીકારી તેના સ્મરણમાં ચિત્તને એકાગ્ર કરી શાંત, સ્વસ્થ, આનંદિત ને પુલકિત બનીએ તો આપણું જીવન સારી રીતે વીતસે ને ઇષ્ટની કૃપા પણ આપણા પર ઊતરશે.

વ્યક્તિએ જીવનમાં સુખી થવું હોય, શાંતિ મેળવવી હોય તો એકાગ્ર-સ્થિર ને શાંત બનવાની જરૂર છે. એને માટે જપ ચાલુ જ રાખવાના છે. એનાથી ક્રમશઃ સ્થિરતા ને એકાગ્રતા આવતી જશે.

એકાગ્રતા માનવીના ભૌતિક તેમ જ આધ્યાત્મિક જીવનનો મુખ્ય પાયો છે એમ મને લાગે છે.

પ્રશ્ન ૭ : જપ દ્વારા ઈશ્વરદર્શન થઈ શકે ? ક્યારે થાય ?

ઉત્તર : જપ દ્વારા ઈશ્વરદર્શન જરૂર થઈ શકે પણ એ દ્વારા ઈશ્વરદર્શનનો કોઈ નિશ્ચિત સમય ન કહી શકાય. પ્રત્યેક ઉપાસકમાં ઉપાસનાની ગુણવત્તા જુદી જુદી હોય છે. એમાં વ્યક્તિનું કર્મ મહત્ત્વનો ભાગ ભજવતું હોય છે. અને તે પણ એક જન્મનું નહીં, જન્મોજન્મનું, એટલે પૂર્વભવમાં તમે પરમતત્ત્વની જેટલી ઉપાસના કરી હોય, તેનાથી ખીજા ભવમાં આગળ વધવાનું હોય છે. જો ઉપાસકે પૂર્વભવમાં પચાસ ટકા જેટલું ઈશ્વરીય ઉપાસનાનું કાર્ય કર્યું હોય તો તે પછીના ભવમાં તેણે એકાવનથી જ શરૂઆત કરવાની રહે છે, અર્થાત્ ત્યાંથી જ તેની ગણતરી થાય છે. અને તે બનતી ત્વરાએ ઈશ્વરના દર્શનનો અધિકારી બને છે. એથી ઉલટું કોઈ ઉપાસકે પૂર્વભવમાં સહેજ પણ ઈશ્વરનું સ્મરણ ન કર્યું હોય તો તેણે એકઠે એકથી શરૂઆત કરવાની રહે છે અને આથી તેને ઈશ્વરદર્શન થવામાં ઘણો વિલંબ થાય છે.

ઈશ્વરના દર્શન કરવા માટે નામસ્મરણ-જપ-પ્રાર્થના એક સર્વોત્તમ, સર્વશ્રેષ્ઠ ને અતિ સરળ ઉપાય છે. ઈશ્વરની સમીપ જવા, તેની કૃપા પામવા આ એક અવલમ્બન છે, આધાર છે, એ આધારે આપણે આગળ વધવાનું છે.

એથી યે વિશેષ, મેં વારંવાર કહ્યું જ છે ને ફરી પાછો એ વાત પર ભાર મૂકું છું કે વ્યક્તિ જો સમ્પૂર્ણ શ્રદ્ધા ને શરણાગતિપૂર્વક સમર્પણ ને શિશુભાવથી પરમતત્ત્વની-તમારા ઇષ્ટની, જેટલી બને તેટલી ઉત્કટતાથી, પ્રેમથી, લગનીથી, ધીરજથી, સહનશીલતા દાખવી ઉપાસના કરવામાં આવે તો કાળક્રમે જરૂર માતાજીની સમીપ પહોંચી શકાશે, તેની કૃપા-આશીર્વાદના અધિકારી બની શકાશે, તેમાં

કોઈ શકાને સ્થાન નથી. હકીકતે મહત્વ એ વાતનું છે, અને આપણે સૌએ એ પ્રત્યે જ લક્ષ આપવું પડે ને તે એ કે ઈશ્વરદર્શનને માટેનો પ્રયત્ન અવિરત ચાલુ રાખવો. એને માટે જપ, નામસ્મરણ, પ્રાર્થના, ધ્યાન જે કંઈ કરતાં હોઈએ તે ચાલુ જ રાખવા, એમાં વિલંબ ન કરવો. અંતરાય ન આવવા દેવો, નિરાશ ન થવું. મારા અગાઉના બે લેખો 'મારા જીવનમાંથી હું શું શીખ્યો' અને 'તપશ્ચર્યા' વાંચશો તો સૌને એમાંથી આ અંગે પ્રેરણાનો યત્કિંચિત્ પ્રકાશ લાખશે એમ હું માનું છું. એથી ઈશ્વરદર્શન માટેની વધુ વીગતોમાં નથી ગતરતો. મારું તો ઉપાસકોને એટલું જ કહેવું છે કે, જપ ચાલુ રાખો, બસ ક્યેં જવ, જરૂર દર્શન થશે, ક્યારે થશે તેની ચિંતા છોડી દો.

પ્રશ્ન ૮ : ઈશ્વરનું દર્શન થયા પછી ઉપાસકે કશું આગળ કરવાનું રહે છે? એ જ ઉપાસકની ઉપાસનાની ઇતિશ્રી-સાર્થકતા ગણાય? દર્શન પછી પણ ઉપાસકે જો કંઈ કરવાનું બાકી રહેતું હોય તો તે શું હોઈ શકે?

ઉત્તર : તમે બહુ જ અગત્યનો સવાલ પૂછ્યો છે.

મને લાગે છે કે, ઈશ્વરદર્શન કર્યા પછી ઉપાસકનું એક નવું જીવન શરૂ થાય છે. ઉપાસનાનો એક તબક્કો અહીં પૂરો થાય છે. અત્યાર સુધી એટલે કે ઉપાસનાના આરંભથી ઈશ્વરદર્શન થયા સુધીના સમયમાં ઉપાસકનું ધ્યેય ઉપાસના કરવાનું ને પરમતત્ત્વની પ્રાપ્તિનું હતું-ઈશ્વરદર્શન હતું. ઈશ્વરદર્શનની સાથે જ ઉપાસકનું કર્તવ્ય પૂરું નથી થતું આ એક અલ્પવિરામ છે ઈશ્વરદર્શન થયા પછી ઉપાસક યત્કિંચિત્ જપ, ધ્યાન, નામસ્મરણ જે કંઈ કરતો હોય તે તેણે એ જ પ્રમાણે સંપૂર્ણ શ્રદ્ધાથી, શરણાગતિપૂર્વક, સમર્પણ અને શિશુભાવથી અવિરત ચાલુ રાખવાનું છે. એમાં વધારો કરતાં જવાનું છે. આગળ વધતાં જવાનું છે. ઈશ્વરદર્શન થયા પછી ઉપાસકે અટકી જવાનું નથી કે આજસ, પ્રમાદ ન સેવાય તેનું ધ્યાન રાખવાનું છે. ઈશ્વર પ્રત્યેની ઉપાસકની નિષ્ઠા અને ઉપાસનાની જવાબદારી વધી જાય છે, વધવાં જ જોઈએ, એમાં સ્થગિનતા કે એકાગ્રી ન આવવાં જોઈએ. ઉપાસના પ્રત્યે બેધ્યાન ન બનવું જોઈએ.

બીજું, ઈશ્વરદર્શન થયા પછી વ્યક્તિએ સાવધાનીપૂર્વક જીવવું પડે છે. ઉપાસકનું મન કોઈ પણ જાતનાં પ્રલોભનો કે લાલચમાં ન સપડાય તેનું ધ્યાન ઉપાસકે જાતે જ રાખવાનું છે. વ્યક્તિને પરાજય કરવા માટે વ્યક્તિના પોતાનામાં જ તેના શત્રુઓ વેગળા રહેલા છે ને તે છે કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ મદ, મત્સર કે અભિમાન. આ શત્રુઓથી વેગળા ને સાવધ રહેવાનું છે. તેની મોહજાળમાં, તેની માયાવી લીલામાં, આપણે ન ફસાઈએ. આપણાં મન, વૃત્તિ અને પ્રવૃત્તિઓને સમગ્રતયા ઈશ્વરનાં ચરણોમાં સમર્પી દઈએ ને તેની ભક્તિમાં લીન બની રહીએ.

ત્રીજું, કે ઈશ્વરદર્શનની સાથે, એ કક્ષાએ પહોંચ્યા પછી ઉપાસકમાં કેટલીક શક્તિઓનો આવિર્ભાવ થાય છે. એ શક્તિઓનો વિનિયોગ કોઈ પણ વ્યક્તિ પોતાની ભૌતિક આકાંક્ષા સંતોષવા, પોતાના અંગત સ્વાર્થ ખાતર ન કરે એ વધુ ઉચિત ને અપેક્ષિત છે.

ઈશ્વરદર્શન એ ઉપાસકની ઉપાસનાની કંઈક ઉચ્ચાવસ્થા છે. એ એક અસાધારણ સ્થિતિ છે. ત્યાંથી ઉપાસકે વધુ ને વધુ જાંચે જવાનું છે. વધુ ને વધુ આગળ વધવાનું છે. કારણ કે ઈશ્વરનો પ્રદેશ અગાધ, અસીમ ને જાડો છે. એ પ્રદેશ જેમ જેમ ખેડો તેમ તેમ વધુ ને વધુ વિસ્તૃત થતો જાય છે. એથી જ તો મેં આગળ કહ્યું તેમ ઉપાસકે આગળ વધવાનું છે, અટકવાનું નથી. વળી પેલી ઉચ્ચાવસ્થાથી પતન ન થાય તેનું પણ ખાસ ધ્યાન રાખવાનું છે. આખું યે જીવન મન, વચન ને કર્મથી પવિત્ર રાખવાનું છે.

આધ્યાત્મિક કેડી, એપ્રિલ, '૮૪]

આચારવિચાર એક કરવાના છે. સંસારમાં રહેવાનું છે ને સંસારની જવાબદારીઓ અદા કરવાની છે. પણ સંસારની મોહમાયા-મમતામાં લેવાવાનું નથી. જલકમલવત્ રહેવાનું છે. સંસાર ને તેની જવાબદારી માનાં ચરણોમાં સોંપવાની છે, જેથી સંસાર ને તેની જવાબદારીનું નિમંત્રણ ને સંચાલન માની કૃપાથી થયા કરે છે.

આમ, ઈશ્વરદર્શન એ ઉપાસકની ઉપાસનાની સાર્થકતા છે, સફળતા છે. પણ ત્યાં એની પરિપૂર્ણતા સિદ્ધ નથી થઈ જતી. એ સાર્થકતાને, સફળતાને સાચવી ને જળવી રાખવાની છે. ઉપાસકની જવાબદારી ને કર્તવ્ય વધી જાય છે. અને એ જવાબદારી ને કર્તવ્યનું જ્ઞાન, એ પ્રત્યેની સમગતા ને તત્પરતા જરૂરી બની રહે છે.

પ્રશ્ન ૯ : જપ માટે કોઈ મંત્ર નિશ્ચિત છે ખરો? કયા મંત્રનો જપ કરીએ તો વધુ સારું?

ઉત્તર : જપ માટે કોઈ એક જ મંત્ર નિશ્ચિત નથી. તમે ગમે તે મંત્રનો જપ કરી શકો છો. કયા મંત્રનો જપ કરવો તે તમારી રુચિ અને અનુકૂળતા પર આધાર રાખે છે. જેને જે ફાવે તે મંત્રનો જપ કરી શકે છે. 'શ્રીકૃષ્ણ શરણું' મમ, કે ઓમ નમઃ શિવાય' કે ત્રિપદા ગાયત્રી-મહામંત્રનો જપ થઈ શકે છે. કયો જપ કરવો તે મહત્ત્વનું નથી, મહત્ત્વ છે કેટલા ને કેટલા ભાવપૂર્વક જપ કરીએ છીએ તેનું. દા. ત. 'શ્રીકૃષ્ણ શરણું' મમ' જપતાં જપતાં ભગવાન શ્રીકૃષ્ણની સારી-સલૂણી-મુરલી-ધારી સૂરત આપણી દષ્ટિ સામે ઉપસી આવવી જોઈએ. હૃદયમાંથી કૃષ્ણ ભગવાનની શરણાગતિનો ભાવ પ્રબળપણે વહેતો થવો જોઈએ. 'ઓમ નમઃ શિવાય' જપીએ ત્યારે જટાધારી, ત્રિલોચન, ભભૂતધારી બોળા શિવજીનું સ્વરૂપ આપણી સમક્ષ ઉપસી આવવું જોઈએ. બિલ્વપત્ર-પુષ્પાઝ્છાદિત, જળના અભિષેકથી ભીંજાતું શિવલિંગ નજર સામે તરી આવવું જોઈએ.

ગાયત્રી-મંત્ર જપતાં મા ગાયત્રીનું ધ્યાન થવું જોઈએ. તેનું તેજ, તેની કૃપા આપણા પર વરસી રહ્યાં છે તેવો ભાવ જ્યાંસુધી હૃદયમાંથી ન ઉદ્ભવે ત્યાં સુધી ગમે તે જપ કેવળ એક યાત્રિક સ્થૂળ પ્રક્રિયા જ બની રહે છે. તેમ ન થવું જોઈએ, તેનું પ્રત્યેક ઉપાસકે ધ્યાન રાખવું જોઈએ.

હું હમેશાં ત્રિપદા ગાયત્રી-મહામંત્રનો જપ કરવા સૂચવું છું પણ દરેક જણ પોતપોતાની રુચિ અનુસાર ગમે તે જપ કરી શકે છે. કોઈપણ જપ પરમાત્માનું એક નામ જ છે. આખરે પરમતત્ત્વ તો એક જ છે. આથી એ પરમતત્ત્વનું તમને જે નામ ગમે તે ઈઈ શકો છો.

પરમાત્માનું કોઈ નામ નાનું કે મોટું, શ્રેષ્ઠ કે કનિષ્ઠ નથી. કોઈપણ જપની સાથે ગાયત્રી મંત્રનો જપ પણ વિના સંકોચે થઈ શકે છે.

પ્રશ્ન ૧૦ : આ બધા માટે ગુરુની આવશ્યકતા ખરી કે નહિ?

ઉત્તર : વિદ્યાર્થીને શાળામાં શિક્ષક અભ્યાસ કરાવે, શીખવે તે મુજબ જ અભ્યાસ કરે છે. એ રીતે વિદ્યાર્થીએ શાળા અને શિક્ષકનો આશ્રય લેવો પડે છે. ઘરમાં માતાપિતા કે અન્ય વડીલો તરફથી કંઈક ને કંઈક શિક્ષણ પ્રાપ્ત થતું રહે છે અને એ મુજબ જ તેના ભાવિ જીવનનું ઘડતર થતું રહે છે.

વ્યક્તિને પોતાના ભૌતિક તેમ જ આધ્યાત્મિક જીવનમાં કોઈને કોઈ માર્ગદર્શકની જરૂર પડે જ છે, કોઈક ને કોઈક અવલમ્બનની આવશ્યકતા ઉપસ્થિત થાય જ છે ત્યારે કોઈક સંત-ગુરુનું માર્ગદર્શન વ્યક્તિને વિશેષ ઉપકારક થઈ પડે છે.

એમાં ધ્યાનમાં રાખવાની વાત એ કે ગુરુ આત્મસાક્ષાત્કાર-પરમતત્ત્વનો-પરમાત્માનો સાક્ષાત્કાર-

કરી ચૂકેલા હોવા જોઈએ. જીવન, સંસાર અને ઈશ્વર વિશેનાં સઘળાં રહસ્યોનો ભાગ મેળવી ચૂકેલા ને ઈશ્વરમય બની ચૂકેલા હોવા જોઈએ. તે જ તેઓ સચોટ ને નિરપેક્ષ માર્ગદર્શન આપી શકે. તેણે પરમતત્ત્વ સાથે આત્માનુસંધાન કર્યું હોઈ પદાર્થ, પરિસ્થિતિ અને વ્યક્તિની પેલે પારનું ગોપિત (અપ્રગટ) રહસ્યનો તાગ તેઓ પામી શકે છે, વ્યક્તિનાં આ ભવનાં કે પૂર્વ ભવનાં દર્મો જાણી શકે છે, સ્થળ ને સમયનાં આંતરિક ગોપિત રહસ્યો-સંકેતોનો તાગ મેળવી શકે છે. તદનુસાર તેઓ વ્યક્તિને જીવન, સંસાર અને આધ્યાત્મિકતા અંગે સૂચનો કરતા રહે છે. વ્યક્તિની પોતીકી આંતરિક ક્ષમતા જોઈ-જાણી-વિચારીને તેને જીવન, સંસાર અને આધ્યાત્મિકતાના કાર્યક્ષેત્રમાં જોતરતા રહે છે, જે વ્યક્તિને અંતતોગત્વા બહુ મોટો લાભ સંપડાવી આપે છે, અને વ્યક્તિનું જીવન પ્રત્યેક રીતે સુખી, સમૃદ્ધ ને ઉન્નત બનતું બન્ય છે. ઈશ્વરમાં તેની શ્રદ્ધા દૃઢ થતી બન્ય છે, શરણાગતિ વિશેષ ભાવે ઉદ્ભવતી બન્ય છે. ગુરુના સાન્નિધ્ય, માર્ગદર્શન ને કૃપા વડે તે જીવન, સંસાર અને આધ્યાત્મિકતા-ઈશ્વર પ્રત્યે વધુ ને વધુ પ્રેત્સાહિત થતો બન્ય છે. એ જ પ્રેત્સાહન વડે આત્મોન્નતિને માર્ગે આગળ વધતો રહે છે. તેનામાં જીવન પ્રત્યેનાં ચોક્કસ નૈતિક મૂલ્યો ઉદ્ભવવાને દૃઢ બને છે. એટલું જ નહિ, એ નૈતિક મૂલ્યોનાં વિશેષ ને વિલક્ષણ એવાં પરિમાણ ને પરિણામનો અનુભવ કરી શકે છે. કારણ કે નૈતિક મૂલ્યો જ વ્યક્તિને જીવનમાં વિરલ સિદ્ધિઓ ને સફળતાઓ, શક્તિ ને સંપત્તિ સંપડાવી આપે છે.

સમય બહુ વિકટ છે. સમાજ સંકુચિત છે. જડ-રૂઢિઓ-પરંપરામાંથી તે મુક્ત થતો જ નથી કે થવા માંગતો નથી. વ્યક્તિ પોતાનો જ સ્વાર્થ જુએ છે, ખીજાઓ પ્રત્યેની ઇર્ષ્યા, દ્વેષ, વેર, પૂર્વગ્રહો-અભિગ્રહો, અન્યને પાડવાની મનોવૃત્તિ વેગ પકડતી બન્ય છે ત્યારે કોઈકનાં પણ મદદ-માર્ગદર્શન માગવા કરતાં કોઈક આવા વિરલ સિદ્ધ પુરુષનું માર્ગદર્શન લેવું વધુ ઉચિત થઈ પડે છે.

આધ્યાત્મિકતા પણ તેની જડ રૂઢિઓમાંથી-પરંપરાઓમાંથી બહાર આવતી નથી. ધર્મ-ઈશ્વર ને આધ્યાત્મિકતા અંગે જડ વલણ દાખવી એક ભયપ્રેરક હાઉં જીભો કરી દીધો છે, જેને કારણે વ્યક્તિ પોતાનું કંઈક અહિત થવાની આશંકાએ ધર્મ-ઈશ્વર કે આધ્યાત્મિકતા અંગે કશું પણ કરતાં ગભરાય છે. ત્યારે ગુરુનું યથોચિત માર્ગદર્શન જ એને એ આશંકામાંથી-ભયના હાઉંમાંથી બહાર લાવી સદ્ય હકીકતનું દર્શન કરાવે છે. કોઈપણ ક્ષેત્રમાં અનર્થો જીભા કરતી, આશંકા પ્રેરતી કે ભયભીત બનાવતી હકીકતો પ્રત્યે સત્યનું નિદર્શન થાય એ આજના જમાનામાં વ્યક્તિને માટે બહુ મોટું ઉપકારક નીવડે તેમ છે.

એથી ઉલટું કહીએ તો વ્યક્તિ અદૃષ્ટ, અગોચર એવા પરમ તત્ત્વને તેમ જ પોતાની જાતને પણ પોતાના ગુરુ બનાવી શકે છે. વ્યક્તિ પોતે જાતે જ પોતાનો ગુરુ બની શકે છે. અહીં તમે તરત જ પ્રશ્ન પૂછશો કે એ કેવી રીતે બને? વ્યક્તિ પરમતત્ત્વને તેમ જ પોતાની જાતને ગુરુ બનાવે એ હકીકત એકમેકની પૂરક છે. વ્યવહાર જગતમાં ગુરુ સદેહે પ્રાપ્ત થાય ત્યાં સુધી વ્યક્તિએ તેની રાહ જોવાની નથી. એ પહેલાં પોતપોતાના ઇષ્ટની શ્રદ્ધાપૂર્વક શરણાગતિ સ્વીકારી-સમર્પણ ને શિશુભાવથી ભક્તિ આદરવાની છે, આરાધના કરવાની છે, નામસ્મરણ, જપ, પ્રાર્થના ઇત્યાદિનો પ્રારંભ કરી દેવાનો છે. અને તે અવિરત નિયમિતપણે દરરોજ, પોતપોતાની રુચિ અનુસાર કરવાનું છે. આથી એક ક્ષણ એવી આવશે કે તમને તમારી પ્રાર્થનાના પોકારનો, તમારી શરણાગતિનો, શ્રદ્ધાનો પ્રત્યુત્તર અંતરમાંથી પ્રાપ્ત થતો અનુભવાશે. તમારા ઇષ્ટની સમક્ષ એ હાથ જોડી મસ્તક નમાવી તમારી મુશ્કેલીઓ, પ્રશ્નો, મૂકો અને એક અદૃષ્ટ, અગોચર પ્રેરણાનો ઝબકાર તમારા મનોપટ પરથી ઝબકયા કરશે અને એ ઝબકારે તમે આગળ વધશો.

એથી જે સંતાપ ન થતો હોય તો, અને તમને સતત એમ થતું હોય કે મારે ગુરુ કરવા જ છે, કોઈક સારા ગુરુ મળી જાય તો સારું એમ થવા કરતું હોય તો તે ઇચ્છા પણ તમારી પ્રાર્થનામાં વણી લો. તમને કલ્પના સુદ્ધા ન હોય તેમ તમને તમારા જીવનના, તમારી ભૌતિકતા અને આધ્યાત્મિકતાના પથપ્રદર્શક મળી જશે. એને માટે રાહ જોવી પડે, તપવું પડે, ને અવિરત પ્રયત્નો ચાલુ રાખવા પડે - જોઈએ, એમાં નિરાશ કે હતાશ થયે પાલવે નહિ.

ગુરુની આવશ્યકતા તો ખરી, પણ તે પહેલાં અંતરમાંથી પ્રેરણાનો પ્રકાશ પ્રાપ્ત થાય તેવી સાધનાને સિદ્ધ કરવાની વ્યક્તિની-ઉપાસકની પ્રથમ ફરજ છે, એ જ પ્રથમ આવશ્યકતા છે. અને એ આવશ્યકતાને પરિપૂર્ણ કરવા સમ્પૂર્ણ શ્રદ્ધા ને શરણાગતિનો આધાર લઈ, સમર્પણ ને શિશુભાવથી પરમ-તરવની, મા ગાયત્રીની આરાધના શરૂ કરી દે, અવિરત ચાલુ રાખો. તમને કાળક્રમે ચોક્કસ કોઈક પ્રખર, સિદ્ધ ગુરુની પ્રાપ્તિ થશે જ થશે.

ધી વિજય કો. ઓ. બેન્ક લિમ

અમદાવાદ

રજી. ઓફીસ : નરોડારોડ, અમદાવાદ-૨૫ □ ફોન નંબર-૩૭૧૪૦૫ / ૩૭૪૪૭૬

મુખ્ય ઓફીસ : 'નોબલ્સ' નહેરુપ્રીજ સામે, આશ્રમરોડ, અમદાવાદ.

ફોન નંબર : ૭૭૬૮૭ / ૮૮ / ૭૬૫૩૭

સ્થાપના : તા. ૨૨-૨-૧૯૩૭ * ઓડીટ : વર્ગ 'અ' * શાખાઓ : ૬

બેંકની અધિકૃત શેરમુદી : રૂ. ૧ કરોડ ૫૦ લાખ

ભરપાઈ થયેલ શેરમુદી : રૂ. ૧ કરોડ ૬ લાખ

ધાપણો : રૂ. ૬ કરોડ ૫૫ લાખ

ધિરાણો : રૂ. ૧૩ કરોડ ઉપરાંત

ધન્વવદન આઈ. શાહ હરીભાઈ પી. પટેલ નટવરલાલ એ. પટેલ વી. વી. વહરાજન
ચેરમેન વાઈસ ચેરમેન મેનેજિંગ ડિરેક્ટર જનરલ મેનેજર

આત્મગુંજલ : ૨

ડૉ. કાન્તિલાલ કાલાણી

સાધુતાનાં લક્ષણ કયાં ?

સમ્બન્ધમાં આવનાર સાથે સમભાવથી વર્તવું. રાગદ્વેષ, કામ-ક્રોધ, લોભ-મોહ વગેરે વૃત્તિઓનું શમન. ગુપ્ત અને નિરંતર ભક્તિ. સાંસારિક વિચારોની ગેરહાજરી.

સાચી સેવા કઈ ?

હું સેવા કરું છું એવો ભાવ પણ ન થવો તે.

જે સેવા નિઃસ્વાર્થભાવે અને કર્તવ્યબુદ્ધિથી કરવામાં આવી હોય તે.

જામત રહેવાનો અર્થ શું ?

જે શ્વાસ લઈ રહ્યા છીએ તે જ છેલ્લો શ્વાસ છે એમ સમજી વર્તવું.

સાચું જ્ઞાન કયું ?

પોતે કોણ છે - આત્મા કે શરીર - તે જાણી અને તે પ્રમાણે વર્તવું.

અથવા નિત્ય - અનિત્યનો વિવેક કરી નિત્યમાં સ્થિર થવું.

સાંસારિક જીવનમાં ચિત્તની શાંતિ કેવી રીતે જાળવવી ?

વિચારખણ વડે ચિત્તને દૃશ્ય વિભાગથી દૂર રાખવું.

સુખ-દુઃખ, લાભ-હાનિ, જય-પરાજય-સમતા કેળવવી. એકેયને વળગવા જવું નહીં.

મનુષ્ય દુન્યવી પદાર્થો પ્રત્યે કેમ આકર્ષાય છે ?

તે નજરે ચડે એવા છે એટલે, આંતરિક સમૃદ્ધિનો સ્પર્શ થયો નથી એટલે.

આ જગતમાં કઈ બાબતો અનિવાર્ય છે ?

ફળ આપવાને તૈયાર થયેલું કર્મ.

જન્મેલાનું મૃત્યુ અને મોક્ષ પ્રાપ્ત ન કર્યો હોય તો મરેલાનો જન્મ.

આ જગતમાં અપ્રગટ શું છે ?

જીવ, આત્મા અને પરમાત્મા. જન્મ પહેલાંની અને મરણ પછીની સ્થિતિ.

વિષયો પ્રત્યેનું આકર્ષણ ક્યારે ઓછું થાય ?

પરિણામનો સ્પષ્ટ ખ્યાલ હોય તો. એટલે પરિણામી દૃષ્ટિ કેળવવી જરૂરી.

મન ભગવદ્દત્તવર્મા પરમ શાંતિ અને આનન્દ અનુભવતું હોય ત્યારે.

કોની બુદ્ધિ સ્થિર રહે છે ?

જેણે આત્માને જ કેન્દ્રમાં રાખ્યો છે. જેના સંશયો શમી ગયા છે.

જેની ઈન્દ્રિયો અને મન વિષયોમાં ભટકતાં નથી.

જેવું ચિત્ત સદૈવ પ્રસન્ન છે.

જેને તત્ત્વપ્રાપ્તિની જ માત્ર લગની છે.

સુખ કેના ધરમાં રહે છે ?

સાચી સમજણ પ્રાપ્ત થઈ હોય તેના ધરમાં.

ન્યાં શાંતિ અને આનન્દની નિરંતર હાજરી હોય તેના ધરમાં.

ન્યાં પરમ સંતોષનો નિવાસ છે ત્યાં.

શાંતિ ક્યારે પ્રાપ્ત થાય ?

સંસારના ભોગ ભોગવવાની ઇચ્છા શાંત થઈ જાય ત્યારે. મમતા અને અહંકાર છૂટી જાય ત્યારે.

કર્તા-હર્તા ભગવાન છે એવું સમજે ત્યારે. સ્વાર્થ અને સંકુચિતતા વિદાય લે ત્યારે.

આનન્દ ક્યાં વસે છે ? ચૈતન્ય તત્ત્વમાં.

આત્મતત્ત્વ સમીપે પહેાંચતાં પહેલાં ચિત્તે કઈ સ્થિતિમાંથી પસાર થવું પડે છે ?

દ્વિધામાંથી. ન્યાં સુધી માયા પ્રત્યેનો મોહ છૂટતો નથી ત્યાં સુધી તત્ત્વ ભણી ગતિ થતી નથી.

જ્ઞાનપ્રાપ્તિ માટે શેની જરૂર છે ?

દૃઢ નિશ્ચયબળ અને આચરણની. નમ્રતાથી અને વિવેકની. સાચી જિજ્ઞાસાની અને શ્રદ્ધાની.

બુદ્ધિવાન કેને કહેવો ?

અહંથી અજાગો રહે તેને. સંસારની કોઈ પણ વસ્તુમાં આસક્ત ન થાય તેને.

ક્ષણભંગુરને ક્ષણભંગુર સમજીને આચરણ કરે તેને.

ખરો સંપત્તિવાન કેણુ ?

સદ્ગુણી. નીતિપૂર્ણ પુરુષાર્થથી જે પ્રાપ્ત થયું હોય તેમાં સંતોષ માને અને નાણાંનો સહવ્યય કરે.

ખરો ગરીબ કેણુ ?

પોતાની પાસે જે સંપત્તિ હોય તેનો પણ યોગ્ય ઉપયોગ ન કરી શકે તે.

જેનું હૃદય આર્દ્ર નથી તે.

અશુદ્ધ લક્ષ્મી શું કરે ?

ઉપાધિ વધારે. કલેશ અને કંકાસ સર્જે. અશુભ વિચાર અને આચાર કરવા પ્રેરે.

જીવનને વિલાસી બનાવે, અવળે માર્ગે લઈ જાય. પાપકર્મમાં હુપાડી દે.

છેતરપિંડી કેને કહેવાય ?

કપટને. હોય કંઈક અને કહેવું કંઈક.

ખતાવવું કંઈક અને આપવું કંઈક. ખોલવું કંઈક અને આચરવું કંઈક.

નિર્ભય કેને કહીશું ?

જેનો દેહભાવ ટળી ગયો છે. જેને મૃત્યુનો ડર નથી.

જેને પરમાત્મામાં અટળ શ્રદ્ધા છે. જે અહિંસક અને જીવમાત્રને પ્રેમ કરે છે.

ખરી નિવૃત્તિ કઈ ?

પરમાત્મામાં અટલ વિશ્વાસ રાખી તેમના અર્થે પ્રવૃત્તિ કરવી તે.

સાંસારિક પદાર્થોમાંથી વૃત્તિ પાછી ખેંચી લેવી તે. કર્તાપણાના ભાવમાંથી મુક્ત થવું તે.

ઉત્તમ કેને માનવું ? અનાયાસે આવી મળે તેને.

સાધનાનું લક્ષ્ય શું ? પોતે પોતાને ઝોળખવો. સંપૂર્ણ ચિત્તે શુદ્ધિ.

આંતરિક અશુદ્ધિને દૂર કરવા શું કરવું ?

અનુભવીના સંગમાં રહેવા પ્રયત્ન કરવો. ભાવપૂર્વક નામસ્મરણ. સત્સંગ.

ધર્મશ્રેણીનું અને મહાપુરુષોએ લખેલ શ્રેણીનું અધ્યયન.

નીતિપૂર્ણ જીવન. સમ્યક્ આહાર-વિહાર. નિષ્ઠાનું સેવન. અધ્યાત્મ ચિંતન. □

શાળગોષ્ઠિ

કૃષ્ણની ભક્તિમાં લીન મીરાંબાઈને રાણાએ ઝેર આપ્યું. મીરાં એ ઝેર પી ગયાં અને ઝેર અમૃત બની ગયું. એ આપણે સૌ જાણીએ છીએ. આજના વિજ્ઞાન અને બુદ્ધિવાદના જમાનામાં કોઈને પણ સ્વાભાવિકપણે જ આ બાબત અંગે સંદેહ ઉપજે કે અપ્રતીતિકર લાગે અને પ્રશ્ન ઉદ્ભવે કે શું આમ બને ખરું? આ સાચું હશે? પણ આ એક દરીદ્ર છે. શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતાના નવમા અધ્યાયના ૨૨ માં શ્લોકમાં શ્રીકૃષ્ણ ભગવાને કહ્યું છે :

**અનન્યાશ્ચિન્તયન્તો માં યે જનાઃ પર્યુપાસતે ।
તેષાં નિત્યાભિયુક્તાનાં યોગક્ષેમં વહામ્યહમ્ ॥**

‘ જે લોકો અનન્ય ભાવે મારું ચિંતન કરતાં મને ઉપાસે છે તેવા નિત્ય યોગયુક્ત પુરુષોના યોગ (અપ્રાપ્તિની પ્રાપ્તિ) તથા ક્ષેમ અને (પ્રાપ્તિની રક્ષા) હું વહું છું. ’

અર્થાત્ અનન્ય ચિત્ત જે પરમતત્ત્વની ઉપાસનામાં-ભક્તિમાં લીન બને છે તેની પ્રભુ જાતે સર્વ પ્રકારે સંભાળ રાખે છે, રક્ષા કરે છે. મીરાંની કૃષ્ણભક્તિ અનન્ય હતી. કૃષ્ણની ભક્તિ ખાતર રાણાના રાજપાટ છોડી, કુલમરજાદ મૂકી મીરાં કૃષ્ણની ભક્તિમાં લીન બની બેઠી. મહારાષ્ટ્રીનું પદ એણે સ્વીકાર્યું નહીં અને કૃષ્ણની દાસી બની ગઈ. સમગ્ર સમાજ અને રાણાએ એના પર ઘણો ફિટકાર વરસાવ્યો. મીરાં એકની બે ન થઈ. કૃષ્ણની ભક્તિમાંથી લેશ માત્ર ચળી નહિ. અંતે રાણાએ મીરાંને ઝેર આપ્યું તે મીરાં પી ગયાં. કૃષ્ણના સાક્ષાત્કારે એ ઝેર અમૃત બની ગયું.

આજે ઝેર પી લેવાના અનેક કિસ્સા બને છે. પણ એ ઝેર અમૃત પણ નથી બનતું તેમ જ એનાથી પ્રાણ પણ છૂટતા નથી. ઉત્તરના વ્યક્તિ પર આત્મહત્યા કરવાના આરોપસર અદાલતી કાર્યવાહી થાય છે. ઝેર પીને આત્મહત્યા કરવાની તત્પરતા માટે મોટેલાગે તો કુટુંબકલેશ કે જીવન પ્રત્યે ઉદ્ભવેલી હતાશા કે નિરાશા જ કારણભૂત હોય છે.

દિનપ્રતિદિન વ્યક્તિની સહનશીલતા, ધીરજ, let go-એટલે કે વિષમ, કટુ ને વિરોધી પરિસ્થિતિને જીવવાની, એ વિષમતાને, કટુતાને, કડવા ધુંટડાને ગળે બિતારવાની શક્તિ ધરતી જાય છે. વ્યક્તિ આંતર સત્ત્વ ગુભાવતી જાય છે, પરિણામે જીવનની ગમે તેવી પરિસ્થિતિ સામનો કરવાનું બળ તેનામાં પ્રકટ થતું નથી. પરિસ્થિતિને હલ કરવાની આવડત ને સૂઝ હોતાં નથી. ગમ ખાતાં આવડતું નથી ને સંઘર્ષ ઉદ્ભવે છે ને વધતો જાય છે. જીવનમાં પગલે પગલે કટુતા-સંઘર્ષ નિર્માણ થતાં જાય છે. એ પ્રત્યે ગમ ખાઈને, મૌન રહીને, સૂઝપૂર્વક, સમબદારીથી, શાંતિથી, સ્વસ્થતાથી એનો ઉકેલ શોધવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે અથવા તો સમો વર્તીને સહી લેવામાં આવે તો કાળક્રમે એ પરિસ્થિતિમાં જરૂર સુધારો થવા કે પક્ષટા આવવાનો સંભવ ને શક્યતા રહે છે. સહનશીલતા કેળવીએ અને ધીરજ રાખીએ એ આપણા સૌના હિતમાં છે.

પણ એ આપણામાં કયારે પ્રગટે ?

પરમતત્ત્વની-ષ્ટની અનન્ય ઉપાસના હશે, તેનામાં સમ્પૂર્ણ શ્રદ્ધા અને શરણાગતિ હશે તો ! મીરાંની કૃષ્ણભક્તિ અનન્ય હતી. કૃષ્ણમાં તેને અપાર શ્રદ્ધા ને વિશ્વાસ હતાં. તેની સમ્પૂર્ણ શરણાગતિ હતી.

મીરાંનો જીવન પ્રત્યેનો અભિગમ સમ્પૂર્ણ સાર્વિક, ભક્તિમય ને શુદ્ધ હતો. સન્તોના સહવાસમાં એને અપાર આનંદ આવતો ને કૃષ્ણની ભક્તિમાં પોતાના અસ્તિત્વ તેમ જ આસપાસના સમગ્ર જગતને

વિસરી જતી હતી, ત્યાર જગત એની હાંસી ઉડાવતું, એની નિન્દા કરતું, પણ અન્તતોગત્વા મીરાંએ કેટલી મોટી વિરલ સિદ્ધિ હાંસલ કરી હતી, કરતી હતી તે સૌ વિસરી જતાં હતાં !

આજે આપણા સમાજમાં, આપણી આસપાસના જગતમાં જીવન પ્રત્યે શુદ્ધ, સાર્વિક અભિગમ કેળવી પવિત્ર જીવન જીવનારાં ધણાં હશે. પણ સમાજનો સ્વભાવ છે કે તે સાચાને-સત્યને પારખી શકતો નથી. દૂધમાંથી પેરા કાઢવાનું તેનું કામ છે. ટીકા ને નિન્દામાં તે રસ પડે છે. અને તેને પણ કાઈ મહાન ફિલસૂફ કે તત્ત્વજ્ઞાનીની હેસિયતથી ! પણ એ ટીકા-નિન્દા પેલા શુદ્ધ-સાર્વિક અભિગમ કેળવીને જીવનારાઓ માટે વિકટ સમસ્યા રૂપ થઈ પડે છે. તેનો અભિગમ અવરોધાય છે. ક્યારેક તેને સંદેર થાય છે, તે જીવન પ્રત્યે નિરાશ-હતાશ બને છે ને આત્મહત્યા કરવા પ્રેરાય છે.

પણ સમાજ બેધારી કરવત જેવો છે. આવતાં પણ વહેરે ને જતાં પણ વહેરે. સમાજ બેવડી નીતિ અખત્યાર કરીને ચાલે છે. એ વખાણ પણ જલ્દી કરે છે ને વખોડી પણ એટલું જ જલ્દી નાખે છે. આવા સમાજમાં જીવવું સાચું જ અધરું થઈ પડે છે. પણ અકળાવાની જરૂર નથી. મીરાંનો રાહ અપનાવી લેવા જેવો છે. કૃષ્ણની લક્ષિતની આડે ખુદ તેનો પતિ, કુળ, સમાજ આડે આવ્યાં ને તેનો બહિષ્કાર કરીને તે ચાલી નીકળી. તેણે ગૃહત્યાગ-રાજત્યાગ કર્યો ને કૃષ્ણલક્ષિતને એક માત્ર પોતાના જીવનનું ધ્યેય બનાવ્યું ને આખરે કૃષ્ણને પ્રસન્ન કરીને, તેનો સાક્ષાત્કાર પામીને જ રહી. ત્યારે જ રાણાએ ઝેર આપ્યું તે અમૃત બની ગયું ને !

મીરાંના અભિગમને આપણે થોડોક નોખો કરીને અપનાવીએ. આપણે કદી ઝેર પીને કે અન્ય રીતે આત્મહત્યા કરવાનો પ્રયાસ ન કરીએ. આપણા જ ધરમાં-કુટુંબમાં-સમાજમાં-આપણી આજુબાજુના વાતાવરણમાં જ્યારે આપણો વિરોધ થાય, આપણી ચારે બાજુ વિષમ પરિસ્થિતિ સર્જાય ત્યારે આપણે પણ મીરાંની જેમ ઇષ્ટની શરણાગતિ સ્વીકારી, શ્રદ્ધાપૂર્વક તેનું દાસત્વ સ્વીકારી તેની લક્ષિતમાં-જપમાં-નામસ્મરણમાં-પ્રાર્થનામાં લીન બની જઈએ. મીરાંએ ગૃહત્યાગ કર્યો, આપણે કોઈએ ગૃહત્યાગ કરવાનો નથી. આજે જરાજરામાં યુવાન લાઈ-બહેનો-ગૃહિણીઓ મિળજ ગુમાવી ધર છોડી ધણી વાર ચાલી નીકળે છે. એ વલણ બરાબર નથી. લલે હૃદય ગમે તેટલો અસહ્ય આઘાત અનુભવે, પણ ધર ન છોડીએ. આપણી ફરજમાંથી ચલિત ન થઈએ. આપણા હૃદયનો ઉદ્દેગ-અજ્ઞપો-અશાંતિ પરમતત્ત્વનાં ચરણોમાં ઠાલવીએ. જે કંઈ વિષમ પરિસ્થિતિ સર્જાઈ છે તે વિષમતાને જીરવી લઈએ, તેના ઉકેલ-નિવારણ માટે પ્રભુ પાસે ઉકેલ માગીએ. ધીરજ ને શાંતિ રાખીએ, મનોમન સમસમીને બેસી રહીએ. આપણે પરમતત્ત્વની શ્રદ્ધાપૂર્વક શરણાગતિ સ્વીકારી હશે, આપણે સહનશીલતા દાખવી પરિસ્થિતિને જીરવી લીધી હશે તો સમયાન્તરે પ્રભુ આપણને જરૂર સહાય કરશે જ કરશે. એનું સમય જતાં કંઈક પરિવર્તિત એવું પરિભાણ ને પરિણામ અનુભવાશે.

આ સંદર્ભમાં એક બહેનનો સ્વાનુભવ નોંધવા જેવો છે, જે આ મુજબ છે :

‘ મને ખૂબ નાનપણથી જ ઈશ્વરમાં શ્રદ્ધા છે. પ્રીતિ છે. એ અંગેનું કોઈ પણ કાર્ય કરવાનું મને ખૂબ જ ગમે. મહાદેવના મંદિરમાં જઈને શિવલિંગ પર દૂધ, પાણીનો અભિષેક કરી બિલ્વપત્ર ચડાવી ‘ ઓં નમઃ શિવાય ’નો મંત્ર જપવો મને અનહદ ગમે. પણ કોણ જાણે કેમ પણ મારા જીવનમાં હંમેશા મારે માટે અવળી પરિસ્થિતિ સર્જાતી રહી છે. હું જ્યાં પણ જાઉં ત્યાં મારે માટે એકસરખી વિષમ, કડું પરિસ્થિતિ સર્જાતી રહેતી. મને ખૂબ દુઃખ થતું. મારું મન કેમે કરી શાંતિ નહોતું પામતું, છતાં ય મારા જપ-પ્રાર્થના તો અવિરત ચાલુ જ હતા. સમય જતાં મારા જીવનમાં એવી સમસ્યાઓ સર્જાઈ કે, જેનો કદી ઉકેલ આવતો નહોતો-આવવાનો પણ નહોતો. મા ગાયત્રીની છબી સામે ધૃત-હીપ અગરબત્તી કરી ચોધાર આંસુએ રડતાં રડતાં ગાયત્રી મંત્રજપ તેમ જ અન્ય સ્તોત્રપાઠ વગેરે

કરતી. ખાસ્સો સમય એમાં પમાર થઈ જતો. ધરનાને એ પ્રત્યે બારે અણુગમે હતો. મારે ખૂબ જ કડવાં વેણુ સંભળવા પડતાં. જપમાંથી ઊઠું ત્યારે માંડ મનને મા ગાયત્રીનાં ચરણોમાં ઠાલવીને શાંત પડી હોઉં ત્યાં જ એક વાક્યાણુ એવું છૂટે, એક નાની સરખી પણ એવી ઘટના સર્જાય કે, માંડમાંડ શાંત થતું મન અશ્ચાંતિનાં વમળોમાં ફરી ઘેરાઈ જાય. આ પાર કે તે પાર જણે શાશ્વત અશ્ચાંતિ-ઉદ્વેગનું મોજું ફરી વળ્યું હતું. એ જ રીતે અનેક ગાયત્રી-અનુષ્ઠાનો પણ કડવાં વેણુ સંભળતાં સંભળતાં કર્યાં. વળી એ સાથે જ ધરનું પણ લગભગ તમામ કામ હું પરિપૂર્ણ કરી નાંખતી. અને ધારે કે ધરનું એક કામ તત્ક્ષણુ ન થાય ને મોહું થાય તો શું ખાડું-મોજું થઈ જવાનું હતું? પણ ધરનું કામ સમયસર થાય તે ય ધ્યાન રાખતી. ને હું ગાયત્રી-જપ, ધ્યાન, પ્રાર્થના ને અનુષ્ઠાનો અવિરત ચાલુ રાખતી. હું જ્યારે જપ કરતી ત્યારે માતાજીની કૃપાથી મારી અંગત સમસ્યાઓનો ઉકેલ આવી જાય એવી મારી અપેક્ષા તો હતી જ. માતાજી મારું કાર્ય હેમખેમ પાર જ પાડે તેવો મને મોહ હતો. પણ, પરિસ્થિતિનો વિરોધ વધતો જતો હતો. મારે અવારનવાર મહેણાં સંભળવા પડતાં કે, 'તું આટલું બળે છે તો ય કેમ તારું કશું વળતું નથી...' હા, વાત તો સાચી હતી કે મારું કશું વળતું નહોતું. પણ હું શું કરું? તેથી કંઈ માતાજી પ્રત્યેની શ્રદ્ધા અને શરણાગતિ થોડી છોડી દેવાય?! મને આ મહેણાંથી જખરો આઘાત લાગતો. હું માતાજીના ફેટા સામે ખેસી, તેમનાં ચરણોમાં માથું મૂકી ડૂસકે ડૂસકે રડી લેતી ને મને થોડી શાંતિ થતી-રાહત મળતી. એક સમય એવો આવ્યો કે જ્યારે તે પરિસ્થિતિનું કોઈ જ પરિણામ મારે માટે મારી તરફેણમાં આવી શકે તેમ નહોતું. હું હારી ગઈ, નિષ્ફળ ગઈ, લાચાર થઈ ગઈ. મારા માટે કોઈ ઉકેલ આવે તેમ નહોતું. હું દિશાવિહિન બની ગઈ. એટલે ફરી પાછાં પેલાં વેણુ નીકળવા લાગ્યાં, 'કેમ, તું તો માતાજીને ખૂબ ભજવતી હતી, તે કેમ તારું કંઈ થયું નહીં..' હકીકત તો સાચી હતી. હું કેમ નિષ્ફળ ગઈ તેનું રહસ્ય તો માતાજીના હાથમાં હતું. મેં મારી શ્રદ્ધા વધારી, શરણાગતિને વધુ દૃઢ બનાવી. પૂ. ગુરુદેવની મુલાકાત થતાં, તેમના આશીર્વાદથી, તેમના સાન્નિધ્યમાં આવતાં વેંત જ મને અપૂર્વ શાંતિ મળતી. મારા હૃદયની વેદના ઓગળી જતી ને મારું મનોબળ-આત્મવિશ્વાસ દૃઢ થતાં જતાં હતાં. જે નિષ્ફળતાઓ મારા જીવનને કચડી નાખવા-છિન્નભિન્ન કરી નાખવા તત્પર હતી તે જ નિષ્ફળતાઓ પર સવાર થઈને મારું જીવન મેં વહેવડાવવા માંડ્યું, ને હું સ્થિર થઈ ગઈ. મારી જીવન પ્રત્યેની બધી જ આકાંક્ષાઓ-અપેક્ષાઓ-વૃત્તિઓ મા ગાયત્રીનાં ચરણોમાં, પૂ. ગુરુદેવની સેવામાં સમર્પી દીધાં.

ધીમે ધીમે બધો જ-વિરોધ-વટોળ શમતો ગયો. પરિસ્થિતિ ક્રમશઃ પલટાતી ને શાંત થતી ગઈ અથવા એમ કહું કે જે કંઈ વિરોધમાં ઉચ્ચતા કે તીવ્રતા હતી, તે મોળી પડતી ગઈ. પ્રભુની સાક્ષાત્ કૃપાના મને અનેક અનુભવો થયા છે, તેનો ચિતાર અત્રે રજૂ કરવાનો અવકાશ નથી. પ્રભુપ્રેમ ને પ્રેરણા મારા પર અવિરત વરસી રહ્યાં છે. મને ચોક્કસ લાગે છે કે પ્રભુકૃપાથી જ એ વિરોધ હું સહી શકી. ને જીવી શકી! પ્રભુએ જ શક્તિ આપી!

મને લાગે છે કે, પરમતત્ત્વની ઉપાસનામાં આવા અંગત-કૌટુંબિક કે સામાજિક અનેક અન્તરાયો-વિરોધો આવતા રહે છે. એના દ્વારા પ્રભુ ઉપાસકની શ્રદ્ધા ને શરણાગતિની કસોટી કરતો રહે છે. એને નાણી જુએ છે, એના આંતર સત્ત્વને તપાસીને પછી એને અપનાવે છે.

એટલું જ નહીં બીજી પણ એક પ્રતીતિ થઈ છે કે, જીવનમાં જ્યારે પણ જે કંઈ અંગત વિષયતાઓ સર્જાય ત્યારે, સર્ગા-સમ્બન્ધી, મિત્રો, સ્નેહીજનો વગેરેની સલાહ-માર્ગદર્શન મેળવવા કરતાં ઇષ્ટનાં ચરણોમાં જીવનની અંગત સમસ્યાઓને ઠાલવી તેની પાસે જ તેના ઉકેલ-નિવારણ માટે માગણી કરવી. શ્રદ્ધામાંથી ચલિત થયા વિના, શરણાગતિને બળવત્તર બનાવી પ્રાર્થનાનો લય અવિરત ગૂંજતો રાખવામાં આવે તો જરૂર અન્તરમાંથી એક નૂતન પ્રેરણાનો પ્રકાશ ઝખકી રહે છે. એક અનેરી સૂઝ, સમજ, આવડત ને શક્તિ અસ્તિત્વમાંથી ઉદ્ભવી રહે છે. સ્વાવલંબી ને સ્વાભિમાની બની જીવન પ્રત્યે પોતાકો અભિગમ કેળવાતો જાય છે ને ઇષ્ટની કૃપાના અધિકારી બની શકાય છે." □

ઉપદેશ અંતરમાંથી જ મળે છે!

પરમાત્મા દરેકના અંતરમાં જ બિરાજેલો છે એની પ્રતીતિ કરવાની પ્રત્યેક વ્યક્તિની પવિત્ર ફરજ છે. જીવનનું મુખ્ય કર્તવ્ય છે. પણ આપણે સૌ એ ફરજમાંથી એક યા અન્ય મિષ્ટે વ્યુત થઈએ છીએ, એ કર્તવ્યનું વિરમરણ થાય છે અને સુખ-શાંતિની-પરમાત્માની શોધમાં બહાર વ્યર્થ ફાંફા મારીએ છીએ. જે વસ્તુ આપણી પાસે છે તેની બહાર શોધ કરવાથી મળી જ ન શકે એ દેખીતી વસ્તુ છે. આથી અંતરાત્મામાં બેઠેલા પરમાત્માને શોધવા, તેની પ્રતીતિ કરવા વ્યક્તિએ નિજ પ્રયાસો આદરવા જોઈએ. પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા વ્યક્તિના એ નિજ પ્રયાસોથી તરત રીઝે છે- પ્રસન્ન થાય છે. પણ તેની સાથે જ મનની મલિનતાને દૂર કરવાની છે. એક દર્પણમાં વ્યક્તિનું પોતાનું જ પ્રતિબિંબ પડે છે પણ એ ક્યારે, કે એ દર્પણ સમ્પૂર્ણ સ્વચ્છ હોય, ડાઘાડૂઘી વિનાનું હોય ત્યારે તેમાં યથાતથ-આબેહુબ પ્રતિબિંબ પડે છે. આપણું મન પણ દર્પણ જેવું જ છે. પણ એના પર અનેક ડાઘ પડેલા છે. પરિણામે પરમાત્માના પડતા પ્રતિબિંબને સ્વચ્છ રીતે, સુધ્ધ રીતે, ચોક્કસપણે ઝીલી શકતા નથી અને આપણે એનાથી વંચિત રહીએ છીએ. આથી મનના એ દર્પણને સ્વચ્છ કરવામાં આપણે સૌ પરોવાઈ જઈએ.

પૂ. ગુરુદેવ પાસે જે કોઈ વ્યક્તિ આવે છે તેને તેઓ કેવળ મા ગાયત્રીની શરણાગતિ સમ્પૂર્ણ શ્રદ્ધાથી એની ઉપાસના કરવા કહે છે. ગાયત્રી-મહામંત્રનો જપ કરવા કહે છે. એથી વિશેષ કશું જ નહિ. તેઓ લગભગ મૌન રહે છે. જરૂર પડે તો એકાદ શબ્દ કે વાક્યથી જ ચલાવે છે. અને મા ગાયત્રીની કૃપા અને આશીર્વાદ તેના ઉપર ઊતરે એવી મનોમન પ્રાર્થના કરીને, એ પરમતત્ત્વની-મા ગાયત્રીની શક્તિના આદોલનોમાં-એના વાયુમંડળમાં એને મૂકી દે છે, જેની વ્યક્તિને ખુદને પણ એની જાણ નથી રહેતી ને પછી સમયાન્તરે વ્યક્તિ ભૌતિક ને આધ્યાત્મિક જે અનુભવ કરે છે, એને શેનું જ્ઞાન અને જ્ઞાન થાય છે તે પ્રસ્તુત પ્રસંગ પરથી સમજાય છે.

પાલનપુરના શ્રી ચંદુલાલ ત્રિવેદી લખી જણાવે છે :

પરમ પૂજ્ય ગુરુજી,

સાષ્ટાંગ દંડવત્ પ્રણામ.

આપને અમારા હૃદયમાં ગુરુ તરીકે સ્થાપ્યા પછી અમને જે લાલ-ફાયદા થયેલ છે, અમારા જીવનમાં જે નવીન એતના-સ્ફુરણા ઉત્પન્ન થયેલ છે તેની વિગત દૂંકમાં રજૂ કરું છું. વધુમાં આપને વિનંતી કરીએ છીએ કે, માતાજી અમારાં મન, વચન અને કર્મો કાયમ માટે પવિત્ર રાખે તેવી પ્રાર્થના.

સૌથી પ્રથમ સને ૧૯૮૦ ની સાલમાં 'આશિષનું અમૃત'ના લેખો વાંચીને આપનાં દર્શન કરવાની તીવ્ર ઇચ્છા થયેલી. અમે સહકુટુંબ અમદાવાદ આવેલાં. આપની મુલાકાતના સ્થળે ને સમયે આપનાં દર્શન કરીને અમારાં અહોભાગ્ય માન્યાં. આપનાં દર્શન કર્યા પછી આપની પાસેથી જરા પણ વિખૂટાં પડવાનું મન નહોતું થતું. અમેએ તે જ દિવસથી આપને અમારા હૃદયમાં ગુરુ તરીકે સ્થાપી દીધેલા. ત્યાર પછી તો ઇચ્છા થતાં દર મહિને આપનાં દર્શન કરવા આવતાં. આપનાં દર્શન કરીને પાવન થતાં.

સૌથી પ્રથમ મેં સવા લાખ ગાયત્રી મંત્રનું અનુષ્ઠાન કરેલ તે વખતે માતાજીને એવી ચિનંતી કરેલી કે, 'હે માતાજી, અનુષ્ઠાન નિમિત્તે યજ્ઞ કરાવવો છે તેથી તમે શાસ્ત્રીજીને મારે ઘેર આશીર્વાદ આપવા પધારવા પ્રેરણા કરો અને તે જ પ્રમાણે માતાજીએ આપને પ્રેરણા આપી અને યજ્ઞ વખતે આપ પધાર્યા તેથી વધુ આનંદ થયો. આપને ગુરુ તરીકે સ્થાપ્યા બાદ અને આપના આશીર્વાદથી નીચેના પ્રસંગોમાં અદ્ભુત રીતે મદદ થયેલ છે.

મારી નાની બેત્રી, જેની ઉંમર સને ૧૯૮૦ ની સાલમાં બાર વર્ષની હતી તેને બન્ને પગે-તળિયે તેમ જ થાપા ઉપર મોટા ચાળા-ફાલ્લા થાય, તે ભરાય, ફૂટે, લોહી નીકળ્યા કરે. ૧૯૭૭ થી તેને આ અસહ્ય દુઃખાવો થતો. મોટા સર્જન, ચામડીના નિષ્ણાત તેમ જ અમદાવાદ વાડીલાલ સારાભાઈ હોસ્પિટલમાં પણ બતાવેલ. ઘણા ઉપચારો કર્યા પણ આ દર્દ મટ્યું નહિ. ૧૯૮૦ માં સૌ પ્રથમ આપના દર્શન કરવા તેને લઈને આવેલ. આપે જીવનજી અભિમંત્રિત કરીને આપેલ. ફક્ત ત્રણ જ માસમાં તે દર્દ પિલકુલ જડમૂળથી મટી ગયું. આજે ચાર વર્ષથી તેને ફાલ્લા કે ચાળા થયા નથી.

મારી પોતાની તખ્તિયત બરાબર રહેતી નહોતી. ખાનગી ડોક્ટરો તેમ જ સિવિલ હોસ્પિટલમાં બતાવ્યું. એક્સ-રે પડાવ્યા. અને એક બચકર રોગનું નિદાન થયું. હું તરત જ આપની પાસે આવ્યો. સમગ્ર હકીકતની આપને જાણ કરી. આપે જીવનજી આપ્યું. ત્રણ માસ પછી ફરી પ્રથમ જે ડોક્ટરોએ નિદાન કરેલું તેમને બતાવવા ગયો. તેમને આશ્ચર્ય થયું અને જણાવ્યું કે ઠાઈ દર્દ નથી. તેઓને આમ કેમ થયું તે સમજાયું નહીં.

આપના આશીર્વાદથી મારા જમાઈ ટ્રેન્યુએટ થયેલા, ત્યારે તેમની ઉંમર ૨૮ વર્ષની થઈ ચૂકી હતી. નોકરી મેળવવી એ તેમને માટે બહુ મોટો વિકટ પ્રશ્ન હતો. ૧૯૮૧ ની સાલમાં ગુજરાત પંચાયત સેવા પસંદગી સમિતિ અમદાવાદ દ્વારા ગ્રામસેવકની એક જગ્યા માટે જાહેરાત બહાર પડેલી અને અરજીઓ માંગવામાં આવેલી. તેમાં વય-મર્યાદા ૩૦ વર્ષની રાખવામાં આવેલી હોવાથી આપના આશીર્વાદ મેળવી મારા જમાઈએ આ જગ્યા માટે ફાઈન બરેલું. ત્યાર બાદ આપના આશિષ મેળવવા રુબરુ આવેલા. આપને જણાવેલ કે ગ્રામસેવકની ફક્ત એક જ જગ્યા ભરવાની છે અને તેમાં લગભગ ૪૦૦ થી ૪૫૦ ઉમેદવારોએ અરજીઓ કરેલી છે. આપે કહ્યું કે, 'માતાજી બધું સારું કરશે.' ત્યાર બાદ ઇન્ટરવ્યુ થયો અને તેમાં જેમણે પહેલા વર્ગમાં ડીગ્રી મેળવેલ હોય તેમને જ ઇન્ટરવ્યુમાં બોલાવેલ અને પસંદગી કરીને તેને નિમણૂક પણ આપી દીધેલ. મારા જમાઈ પહેલા વર્ગમાં પાસ થયેલ ન હોવાથી તેમને ઇન્ટરવ્યુમાં બોલાવેલા નહિ. જગ્યા ભરવા માટે જાહેરાતમાં જે શૈક્ષણિક લાયકાત નક્કી કરેલ તેમાં પહેલા વર્ગની ચોખવટ ન હોવાના કારણસર કેટલાક ઉમેદવારોએ તેમને ઇન્ટરવ્યુમાં નહિ બોલાવવાના કારણે અન્યાય થયેલ છે તે મુદ્દા પર નામદાર હાઈકોર્ટમાં રીટ પીટીશન દાખલ કરેલી. નામદાર હાઈકોર્ટે જજમેન્ટ આપેલું કે ગ્રામસેવકની જગ્યા માટે જે ઇન્ટરવ્યુ થયેલ છે તે રદ કરીને ફરીથી બધા જ ઉમેદવારોને લેખિત તેમ જ મૌખિક પરીક્ષામાં બોલાવી ઇન્ટરવ્યુ લેવા. પછી ઉમેદવારોને ગુણિક પ્રમાણે પસંદ કરવા. તે જજમેન્ટના આધારે ગ્રામસેવકનો ઇન્ટરવ્યુ ફરીથી લેવાયો તેમાં લેખિત તેમ જ મૌખિક બંને પરીક્ષામાં માતાજીની કૃપાથી અને આપના આશીર્વાદથી મારા જમાઈ ઉત્તીર્ણ થયેલ અને ગ્રામસેવકમાં તેમની પસંદગી થતાં તેઓ ગ્રામસેવક તરીકે હાલ નોકરી કરે છે.

મારા જમાઈ ગ્રામસેવકના ઇન્ટરવ્યુમાં લેખિત પરીક્ષામાં ૨૮મા નંબરે પાસ થયેલા અને ગ્રામસેવકની અગાઉ એક જગ્યામાંથી ૨૦ જગ્યાઓ સરકારથી તરફથી વધુ મંજૂર થઈને આવતા કુલ્લે

૨૧ જગ્યાઓ ભરવાની હતી. મૌખિક પરીક્ષા પણ સારી ગયેલી. તેમ થતાં ૨૨ જગ્યાઓ હોવાથી તેમની પસંદગી ૨૨ જગ્યામાંથી થશે કે કેમ તે અંગે પણ ચિંતા રહેતી હતી. જે દિવસે પરિણામ બહાર પડવાનું હતું તેની આગલી રાત્રે મારી પત્નીને આપશ્રીએ સ્વપ્નમાં આવી કહ્યું કે, 'ચિંતા કરો નહિ. તમારા જમાઈ ધણા આગળ નંબરે પાસ છે.' અને ખરેખર બન્યું પણ એમ જ. પીળા દિવસે જ્યારે પસંદગી યાદી બહાર પડી ત્યારે તેઓ ૧૬ માં નંબરે પાસ થયા હતા.

મારા મોટા દીકરા કિશોરે ગુજરાત પબ્લિક સર્વિસ કમિશન દ્વારા આસિસ્ટન્ટ કોન્ઝર્વેટર ઓફ ફાયરેસ્ટ તથા રેન્જ ફાયરેસ્ટ ઓફિસરની જાહેરાત બહાર પડેલ તેમાં ફોર્મ ભરેલ. આસિસ્ટન્ટ કોન્ઝર્વેટર ઓફ ફાયરેસ્ટની જગ્યા માટે લેખિત ઇન્ટરવ્યુ તા. ૧૧/૩/૮૨ ના રોજ હોવાથી કિશોર આપની પાસે આશીર્વાદ લેવા આવેલ. આપે જણાવેલું કે, 'બાબા, તારે ખાખી કપડાં પહેરવાં પડશે. અને તું પસંદગી પામીશ.' ત્યારે કિશોરે કહેલું કે, ગુરુદેવ, આસિસ્ટન્ટ કોન્ઝર્વેટર ઓફ ફાયરેસ્ટમાં ખાખી કપડાં પહેરવાનાં નથી હોતાં, તેમાં તો સફેદ કપડાં પહેરવાનાં હોય છે. ખાખી કપડાં તો રેન્જ ફાયરેસ્ટ ઓફિસરમાં પહેરવાનાં હોય છે, ત્યારે આપ કાંઈપણ બોલ્યા નહિ. આપની આ અકળ વાણી કિશોર સમજી શક્યો નહિ. ત્યાર બાદ આસિસ્ટન્ટ કોન્ઝર્વેટર ઓફ ફાયરેસ્ટની પરીક્ષા પતી ગઈ. કિશોરનું પેપર સારું ગયેલ, તેમ છતાં તેને મૌખિકમાં બોલાવવામાં આવેલ નહિ. એક મહિના આસપાસ રેન્જ ફાયરેસ્ટ ઓફિસરનો ઇન્ટરવ્યુ આવેલ, તેમાં ત્રણ ટેસ્ટ પસાર કરીને કિશોર રેન્જ ફાયરેસ્ટ ઓફિસર તરીકે પસંદ થયેલ છે, જે આપે તેના ઇન્ટરવ્યુ તેમ જ પરીક્ષા પહેલાં જણાવી દીધું હતું.

એક વર્ષ પહેલાં મારી દીકરી સરોજને આ અંગે સ્વપ્ન આપી આપે જણાવેલ કે, કિશોર રેન્જ ફાયરેસ્ટ ઓફિસર તરીકે પસંદ થઈ જશે અને તેને મોટર સાયકલ મળશે. ખરેખર જ રેન્જ ફાયરેસ્ટ ઓફિસરને સરકાર તરફથી મોટર સાઈકલ મળે છે.

આપને ગુરુ તરીકે હૃદયમાં સ્થાપ્યા પછી આપ તરફથી અમને રુબરુમાં કોઈ ઉપદેશ આપેલ નથી. પણ મનોમન આપના તરફથી અમને અંતરમાંથી ઉપદેશ મળ્યા કરે છે. અને તેમાં કર્તવ્ય-અકર્તવ્યનું જ્ઞાન આપ કરાવે છે. અને દિવસે દિવસે ભક્તિમાં વધુ ને વધુ તરબોળ કરાવે છે. મતલબ કે અમારું આખું જીવન સુધારી નાંખેલ છે. અમે માતાજી તેમ જ આપનાં ઝણી છીએ. અમારા જીવનને ધન્ય અનુભવીએ છીએ. અમેએ ગયા અવતારમાં કંઈક સારાં કર્તવ્યો કરેલ હશે કે જેથી આ અવતારમાં આપ જેવા સમર્થ, શક્તિશાળી ગુરુ મળેલ છે. આના ગુરુ કોઈપણ જાતના ઉપદેશ વગર અંતરથી જ મેલ દૂર કરીને પળેપળ સારા-નરસાને ઉપદેશ આપ્યા કરે છે.

આમ, વ્યક્તિની સ્થૂળ ઇચ્છાઓ સૂક્ષ્મતા પ્રતિ લઈ જાય છે. ભૌતિક સુખ-સફળતા ઈશ્વર પ્રતિ વાળે છે. ઈશ્વર અંગેનાં-આધ્યાત્મિકતા અંગેનાં ગોપિત રહસ્યોનું એને જ્ઞાન થાય છે, જ્ઞાન થાય છે. ઈશ્વરના અસ્તિત્વની આત્મપ્રતીતિ થાય છે. એ આત્મપ્રતીતિ જ વ્યક્તિને પરમતત્ત્વનાં દર્શન સુધી, આત્મદર્શન સુધી, આત્મજ્ઞાન ને આત્મસાક્ષાત્કાર કે પરમતત્ત્વના સાક્ષાત્કાર સુધી લઈ જાય છે.

આધ્યાત્મિક કેડી : પુરશ્ચરણના ભીતરમાં

અ ઠમા પ્રકરણમાં માતાજીનાં દર્શન થવા લાગ્યાં, પણ સાથે જ શારીરિક પીડાઓ પણ શરૂ થઈ ગઈ. ટાઢ વાઈને તાવ આવવા લાગ્યો. આંખોમાંથી પાણી ટપકવા કરતું. આંખે અંધારા આવવા લાગ્યાં. અમે બન્ને પતિ-પત્ની અકળાઈને પૂ. ગુરુદેવને મળવા ગયા. તેમણે અભિમંત્રિત જળ આપ્યું અને સારું થઈ ગયું. થોડા દિવસ પછી ફરી પાછો અનસૂયાને તાવ આવ્યો. ડોક્ટરને બતાવ્યું અને ડાયાબીટીસનું નિદાન આવ્યું. અમે ફરી પૂ. ગુરુદેવ પાસે પહોંચી ગયા. તેમણે જળ અભિમંત્રિત કરી આપ્યું. અન્ય સૂચનો કર્યાં. એક જ મહિનામાં ડાયાબીટીસમાંથી સમ્પૂર્ણપણે મુક્તિ મળી. સારખાદ ફરી ડોક્ટરને મળ્યા - બતાવ્યું તો નિદાનમાં ડાયાબીટીસની એક માત્રા સરખી પણ ન જણાઈ. તેમણે આશ્ચર્યચકિત થઈને જણાવ્યું કે, જેને આ રોગ લાગુ પડે છે તે દર્દીએ કાયમ માટે દવા-ઇન્જેક્શન લેવાં પડે છે, પણ આ તો દૂંક સમયમાં સારું થઈ ગયું. હવે આગળ નવમું પ્રકરણ વાંચો.

*

*

*

૯ : મા ગાયત્રીનો આદેશ

ભ રૂથ પાસે ઝઘડિયા મુકામે, ગાયત્રી ઉપાસક અને મુંબઈમાં ગોરેગાંવથી નીકળતા ગાયત્રી વિજ્ઞાનના તંત્રીશ્રી અવધૂતજીએ ગાયત્રી-માતાનું મંદિર બંધાવવા માટે ભવ્ય આયોજન કરવાનું વિચાર્યું હતું. એ આયોજન સાકાર થતાં તા. ૩-૩-૭૭ના રોજ તેનો શિલારોપણ કરવાનું નક્કી થયું. મુહૂર્ત નક્કી થયા બાદ શિલારોપણ વિધિ કરાવવા માટે ટ્રસ્ટી મંડળમાંથી ત્રણેક નામો રજૂ થયાં. ટ્રસ્ટીઓએ ત્રણે નામોની ચિટ્ટી ત્રણ-ત્રણ વખત નાખી, તો મા ગાયત્રીની કૃપાથી ત્રણે વાર પૂ. શાસ્ત્રીજીના નામની જ ચિટ્ટી નીકળી. ઝઘડીયા મુકામે બંધાનાર 'ગાયત્રી તીર્થ'નો શિલારોપણ વિધિ પૂ. શાસ્ત્રીજીને હસ્તક આવ્યો.

તા. ૩ જીએ શાસ્ત્રીજી ઝઘડીયા પહોંચ્યા. લાં હું ને મારી પત્ની પણ ગયેલા. લાં માના દર્શનને તેની કૃપાને અહ્લુત ને અનોખો લાભ મળેલો.

લાંથી પાછા ફર્યા બાદ નિયમ અનુસાર અમે ગાયત્રી-મંત્ર જાપે જતા હતા. તા. ૪-૩-૭૭ના રોજ ધ્યાનમાં ઝઘડિયાના 'ગાયત્રી-તીર્થ'નો શિલાન્યાસ વિધિ પૂર્ણપણે નિહાળ્યો. વિધિ સમયે ઊંડા-પહોળા ખોદેલા ખાડામાં પૂ. શાસ્ત્રીજી ચારે તરફ ફરતા હતા, તે દશ્ય આપું ને આપું નજર સામે સુપેરે ઉપસી આવ્યું. પૂ. શાસ્ત્રીજીના સ્થાને ખુદ મા ગાયત્રીને ધુમતાં નિહાળ્યાં!

નરેન્દ્ર નામધારી એ પ્રખર તપસ્વીને તો હવે સૌ કોઈ 'શાસ્ત્રીજી'ને નામે જ ઓળખે છે. માત્ર ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર કે સમગ્ર ભારત જ નહિ, પણ ભારતની સીમાઓને પેલે પાર પણ 'શાસ્ત્રીજી'નું નામ વહેતું થયું છે. એમની ગાયત્રી-ઉપાસના સૌ કોઈને સુવિદિત છે. આખાલવહ સૌ કોઈ, જેણે ગાયત્રીનું શરણું સ્વીકાર્યું છે, મંત્રની ઉપાસના આદરી છે તેને માટે તો 'શાસ્ત્રીજી' નામ જ અતિ-પ્રિય, આદરણીય ને સન્માનનીય છે. 'નરેન્દ્ર' કે 'નરેન્દ્રભાઈ' કહીને એમને ખોલાવનાર લગભગ આજે કોઈ નથી. એ રીતના ઉદ્દેશોધનમાં ગાયત્રી-ઉપાસકોને તો કદાચ અવિનય-અવિવેક જ લાગે.

ને એ રીતે સૌને હૈયે એ સિદ્ધ પુત્રુષે 'શાસ્ત્રીજી'ના નામે જ રથાન જમાવ્યું છે. પણ ના...કોઈક એવી વિરલ વિભૂતિ છે, જે એમને 'નરેન્દ્ર' નામથી બોલાવે છે, લાડ કરે છે, પંપાળે છે, પસવારે છે, આશીર્વાદ આપે છે, તે કવચિત્ સાક્ષાત્ દર્શન પણ આપે છે. કોણ હશે એ વિરલ વિભૂતિ ?

પૂ. શાસ્ત્રીજીના મન્તવ્ય મુજબ, એમના કુટુંબમાં છેલ્લી કેટલીય પેઢીઓથી જેમની ઉપાસના થતી આવી છે, પોતાના માતા-પિતાએ પણ જેની પૂર્ણ નિષ્ઠાથી આરાધના કરી છે ને પોતાના પૂર્વજોના પગલે ને ગર્ભમાંથી જ પ્રાપ્ત થયેલા માતા-પિતાના એ શ્રદ્ધા-સંરક્ષારના બળે એમણે પણ જેની ઉપાસના આદરીને સિદ્ધિ સમ્પ્રાપ્ત કરી સાક્ષાત્કાર મેળવ્યો તે મા ગાયત્રીદેવી, વેદજનની ! પૂ. શાસ્ત્રીજીએ સમ્પૂર્ણ શરણાગતિ લાવે ને પૂરી નિષ્ઠાથી, મા ગાયત્રીને સર્વસમર્પણ કરી, એની જ ઇચ્છા-આદેશને માથે ચઢાવી કાર્ય કરનાર શાસ્ત્રીજી મા ગાયત્રીના આજ્ઞાકિત ને પનોતા પુત્ર છે ! ને તેથી જ માને 'નરેન્દ્ર' નામ અત્યંત પ્રિય છે. પૂ. શાસ્ત્રીજી તે કહે છે કે નિષ્કામલાવે, મા-બાળકનો સમ્બન્ધ પ્રસ્થાપિત કરીને જપ કરો ! એ મા-બાળકના સમ્બન્ધની અત્રે પ્રત્યક્ષ પ્રતીતિ થાય છે. પૂ. શાસ્ત્રીજીને મા ગાયત્રીનો સમ્બન્ધ મા-બાળકની વત્સલતાના ભાવ પર મંડિત થયો છે.

— ને તેથી જ તા. ૫-૩-૭૭ ના રોજ મારી પત્ની અનસૂયા મંત્રધ્યાનમાં નિમગ્ન હતી ત્યાં અચાનક તેને આદેશ મળ્યો, 'હવે તમે જ્યારે નરેન્દ્રની મુલાકાતે જાવ ત્યારે તેને માટે ફૂલહાર લઈને જાઓ !.....' આ આદેશ સંભળી અમે ગદ્ગદિત થઈ ગયા. હૈયું ભાવાર્દ્ર બની ઝૂમી ઊઠ્યું. મા કેટલા પ્રેમથી અમને માર્ગદર્શન આપે છે ! વળી, પૂ. શાસ્ત્રીજી વિશે મા ગાયત્રી તરફથી 'નરેન્દ્ર'નું દ્રંકાક્ષરી ને તુકારી નામ આપી આદેશાત્મક સૂચન પ્રાપ્ત થવાનો આ પ્રથમ અવસર હતો. છેલ્લા એક વર્ષની ઉપાસના દરમ્યાન મા ગાયત્રી તરફથી મળેલો આવો આદેશ પ્રથમ હતો. અમે ધન્યતા અનુભવી. પૂ. શાસ્ત્રીજી પ્રત્યે માને કેવી અપ્રતિમ પ્રીતિ-વાત્સલ્ય છે તેની આ પ્રત્યક્ષ અનુભૂતિ છે.

આ આદેશ પછી અમે જ્યારે જ્યારે પૂ. શાસ્ત્રીજીનાં દર્શને જતા ત્યારે અવશ્ય ફૂલહાર લઈને જ જતાં. સૌ પ્રથમ તેમને હાર ચઢાવી, પ્રણામ કરી આશીર્વાદ મેળવીએ, મા ગાયત્રી સમક્ષ અગરબત્તી પ્રગટાવીએ, ફૂલ ચઢાવીએ, પછી જ અમારા પ્રશ્નો, અમારી મૂંઝવણો એમની સમક્ષ રજૂ કરીએ.

ને આમ ફૂલહાર ને પૂજન-અર્ચનનો માનો આદેશ અમે માથે ચઢાવ્યો. અમને જીવનભર દર્શન-પૂજનો લાભ મળતો રહે એવી માને અંતઃકરણપૂર્વક પ્રાર્થના કરીએ છીએ !

ગુરુદેવને અમારાં હાર્દિક નમન !

પૂ. ગુરુદેવના આશીર્વાદની અભ્યર્થના સહિત

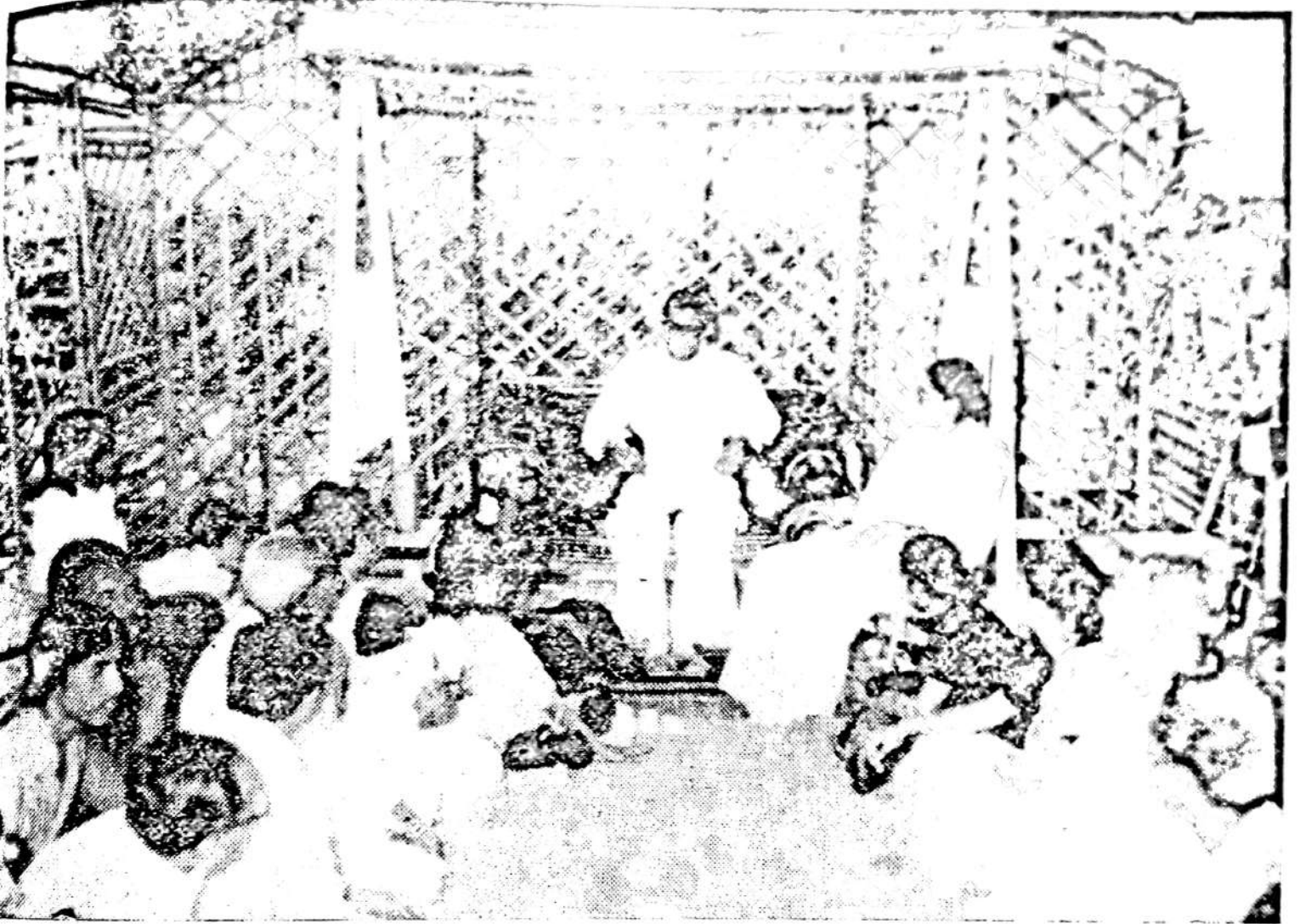
આરતી ટ્રેડર્સ

જનરલ મરચન્ટ

'ભગવતી'

ઉદવાડા - Rs. ૩૯૧૧૮૫

પૂ. ગુરુદેવના સાન્નિધ્યની પળોમાં

વ્યક્તિ પરમતત્ત્વની શરણાગતિ સ્વીકારે, તેનામાં શ્રદ્ધા સેવે, પણ એ અલૌકિક, દિવ્ય, અકળ, અખણ ને અગોચર પ્રદેશ વિશે વિશેષ કુતૂહલ-નિગ્રાસા ઉદ્ભવે ત્યારે સાધકની તે વૃત્તિના પરિતોષ માટે પરમાત્મા કોઈક ને કોઈક સિદ્ધપુરુષનો-સન્તનો ભેટો કરાવી આપે છે, તેનું સાન્નિધ્ય સંપડાવી આપે છે.

એક દિવસ અમે થોડાક જણાં પૂ. ગુરુદેવના સાન્નિધ્યમાં ભેઠાં હતાં, ત્યાં જ એ બહેનો આવ્યા. પૂ. ગુરુદેવ કૃતિરમાં હિંચકા પર ખિરાજમાન હતાં. દરરોજ કરતાં આજે વળી એમનો વેશ પરિધાન બદલાયો હતો. કફનીપાયજમાને બદલે, કાજીવાળું કડક ધોતિયું, કફની, ચરણમાં મોજાં, સહેજ ઢળતી મુદ્રામાં ખિરાજેણ પૂ. ગુરુદેવની મુખકાંતિની દિવ્યતા ને અલૌકિકતા કોઈક અનેરી જ તેજ-આલાથી શોભતી હતી. ત્યાં જ એ બહેનો પ્રવેશ્યાં. અંદર આવીને તેમણે પૂ. ગુરુદેવને પ્રણામ કરી, ગુરુદેવની સામે બેઠક લીધી. પેલાં બે બહેનોમાંથી એક બહેનના મુખ પર એકદમ ચમક આવી ગઈ.

ચહેરો અતિ પુલકિત થઈ ગયો. આખોના ખૂણા આર્દ્ર બની જતા હતા. તેમણે ખેસીને પૂ. ગુરુદેવની સન્મુખ એકધારું બોલ્યું. આથી પૂ. ગુરુદેવે તેમની હંમેશની પ્રણાલી પ્રમાણે પૂછ્યું, 'બોલો બહેન, કંઈ કામ છે?' એટલે તેમણે કહ્યું, 'મારી સાથેના બહેન મારા નણદંડ છે. તેમના પતિ એટલે કે મારા નણદોષની કાંડની ખરાબ થઈ ગઈ છે, ડોક્ટરો ખીણ કાંડની મુકવા ઓપરેશન કરવાનું કહે છે. શું કરવું તે અમને સમજતું નથી. છેલ્લા એક વર્ષથી તેઓ કાંડનીના દર્દથી પીડાય છે. કામધંધો સધળું જ બંધ છે...' તેમણે વાત પૂરી કરી. એટલે ગુરુદેવે કહ્યું, 'તમે અભિમંત્રિત જળ લઈ જાઓ, જળ ચાલુ કરો, સાથે હું જે કંઈ સૂચનો કરું તેનો અમલ કરો અને ઓપરેશન અંગે ધ્યાનમાં લઈ હું જવાબ આપીશ.' એમ કહી તેમણે મા ગાયત્રીનો ફાટો આપી ગાયત્રી-મંત્રની માળા શરૂ કરી દેવા સૂચન કર્યું. બંનેએ પૂ. ગુરુદેવ પાસે હાથોહાથ ફાટા લીધા. તેમનામાં જીવન પ્રત્યેની કંઈક આશાનો સંચાર થયો હોય એમ લાગ્યું.

સહજ વાર મૌન રહી પેલાં બહેને ફરી કહ્યું કે, 'ગુરુદેવ, હું ગાયત્રી-મંત્રની માળા તો ધણી વખતથી કરું છું. મને માતાજીમાં પૂરી શ્રદ્ધા છે, મને શાંતિ અને આનંદનો પણ અનુભવ થાય છે, પણ છેલ્લા કેટલાય વખતથી ગાયત્રી ઉપાસના વિશે લોકો જાતજાતની વાતો કરે છે, એથી મનમાં થોડીક દ્વિધા જાલી થાય છે. એ સંભળીને હું માતાજીને પ્રાર્થના કરું છું કે, માતાજી, આમાં સાચું શું છે તેની મને કંઈ સમજ નથી પડતી. આથી કોઈનું મર્ગદર્શન મળે, કોઈ ગુરુ મળે તો સારું કે જેથી તેમને પૂછીને સાચી હકીકત જાણી શકાય. તેમ છતાં હું મંત્ર તો ચાલુ જ રાખતી. ત્યાર પછી થોડા થોડા દિવસે સ્વપ્નમાં મને ચરમાવાળો, તેજસ્વી ને દિવ્ય લાગતો હસતો ચહેરો દેખાયા કરતો. મને થતું કે આ કોણ હશે? શું હશે? આવું કેમ થતું હશે? મનોમન હું માને પૂછતી કે મને સ્વપ્નમાં આ કોણ દેખાય છે? પણ એનો કોઈ જવાબ ન મળતો. આજે મારા નણદોષની તબિયત અંગે અમે અહીં આવ્યા. આપને જોતાં જ પ્રથમ જ દષ્ટિએ આનંદ ને આશ્ચર્યનો એક આંચકો લાગ્યો. એક રોમાંચ અનુભવ્યો. કારણ કે સ્વપ્નમાં જે ચહેરો દેખાતો હતો તે આપનો જ હતો! આપ કંઈક મર્ગદર્શન આપો.'

બંધ આખોએ છતાં એક ચિત્તે પ્રેમપૂર્વક, સહૃદયતાથી પેલાં બહેનની વાત સંભળી રહેલા પૂ. ગુરુદેવ, પેલાં બહેન બોલતાં અટક્યાં એટલે તેમની હંમેશની પ્રણાલી મુજબ એક રિમત વેરી પોતે આપેલા મા ગાયત્રીના ફાટા સામે આંગળી ચીંધી કહ્યું, 'બસ, ગાયત્રી મંત્રની ત્રણ માળા દરરોજ કરજો અને માતાજીની શ્રદ્ધાપૂર્વક શરણગતિ સ્વીકારજો.' અને પછી આશિષની મુદ્રામાં પૂ. ગુરુદેવનો હાથ જીંચકાયો અને આખોમાં કડુણા, આર્દ્રતા ને વતસલતાની છાજો ઉછળી આવી. એ દર્શન સાથે જ શાતાકારી હતું.

જીવનનો કોઈક નક્કર આધાર મળ્યાની, કોઈક અમૂલ્ય ને પ્રિય વસ્તુ મળ્યાની આત્મતૃપ્તિ સાથે પેલાં બેઉ બહેનો વિદાય થયાં, ત્યારે મા ગાયત્રી પૂ. ગુરુદેવ પાસે કેવું મોટું માનવોદ્ધારનું કાર્ય કરાવી રહ્યાં છે તેવા વિચારથી ને તેની પ્રત્યક્ષ આવી અનેક પ્રતીતિઓથી ધન્યતા અનુભવતાં બેઠાં હતાં.

ત્યાં જ વળી એક ખીજાં બહેન પ્રવેશ્યાં. અંદર આવી તેમણે પૂ. ગુરુદેવનાં ચરણોમાં પ્રણામ કર્યાં ને ગુરુદેવની સામે જ બેઠક લીધી. એટલે ગુરુદેવે પ્રેમપૂર્વક સહૃદયતાથી પૂછ્યું, 'કેમ છો? બહુ દિવસે દેખાયાં. તબિયત તો સારી છે ને? અઠવાડિયે દસ દિવસે એક પત્ર તો તમારો હોય જ, પણ હમણાં તો તમારો પત્ર પણ નથી આવતો, તમારો કોઈ સમાચાર પણ નથી. તેથી મેં તમને ગઈ કાલે જ યાદ કરેલાં. બધું બહાર છે ને? ધરમાં બધા મળ્યાં છે ને?'

ગુરુદેવ પૃચ્છા કરી રહ્યા એટલે તેમણે કહ્યું, 'હા, ગુરુદેવ, તમિયન તો સારી છે, આપના આશીર્વાદ અને કૃપાથી બધું સારું જ ચાલે છે. એમ તો કરી જ મુશ્કેલી નથી. એટલે ગુરુદેવ કહે', 'આશીર્વાદ અને કૃપા માતાજીનાં, મારાં નહિ. હું તો એક માત્ર માધ્યમ જ છું. બોલો ખીજી શી ખબર છે? કેમ ધણાં દિવસે દેખાયાં?' 'શું કરું ગુરુદેવ, હાલ ઓફિસમાં કાણ જાણે કેમ પણ ખૂબ જ કામ રહે છે. મારી સાથેના એક ખીજા કાર્યકર્તા છે તે અવારનવાર રજા પર ઊતરી પડે છે, તે તો સમજ્યા, પણ ચાલુ ઓફિસે પણ કામ મૂકીને જતા રહે છે. બધું મારે માથે આવે છે. વળી તેમનામાં ઓછું કામ કરીને વધુ દેખાડવાની આવડત છે. ઉપરી અધિકારીઓ બધું જ જાણે છે, જુએ છે, પણ કાર્ડ એને કશું કહેવાની હિંમત નથી કરી શકતું. વળી એ ગમે ત્યારે રજા લે તેનું કાર્ડ નહિ ને રજા પર હોઈ તો મારી ગેરહાજરીની ઉણપ વર્તાય એ રીતે એ કામ કરે છે. વધુમાં ઉપરી અધિકારીઓ અમુક કામ કરાવવાની તેઓ મારી પાસે જ અપેક્ષા રાખે છે. તેથી એ કામનો બોજો મારા પર ધણો વધી જાય છે. હું ધણી વાર પૂછી એ લઈ છું કે, શું આ વધારાનું કામ મારે જ કરવાનું, મારી એકલીની જ ફરજ છે? તો તેઓ કહે છે કે તમે આ જલ્દીથી ને કાળજીપૂર્વક કરી આપો છો તેથી અમારી ઇચ્છા એવી કે તમે આ કામ પતાવી દો. વળી કેટલુંક કામ મારા દ્વારા જ કરાવવાની સૂચના પણ અપાય છે. જો કે મને કામ કરવામાં આનંદ આવે છે ને સંતોષ જ થાય છે. પણ મને એમ થાય છે કે, ઓફિસનું કામ કરવાની શું મારી એકલીની જ ફરજ છે? શું ઓફિસ મારા વડે જ ચાલે છે? એક મા પોતાનાં બે બાળકોમાં એકને વહાલો ને એકને અળખામણો કરે તેના જેવી વાત છે. આથી કામના બોજથી હું થાકી જઈ છું ને સમય નથી રહેતો તેથી અહીં અવાતું નથી ને પત્ર પણ લખાતો નથી.'

આમ તે પોતાની હૈયાવરાળ ઠાલવી રહ્યાં એટલે પૂ. ગુરુદેવે કહ્યું, 'આવા સંજોગોમાં આપણને અકળામણ થાય તે સ્વાભાવિક છે, પણ બહેન, આ જગતનો એવો ક્રમ છે, કે જે સંનિષ્ઠ હોય તેની જ નિષ્ઠાની વિશેષ અને સતત કસોટી થતી રહે છે. જે દોંગાઈ કરી જાય છે તે તત્કાળ ફાલે છે ખરું, પણ સમગ્રતયા તો જગત સંનિષ્ઠને જ માન આપે છે. આ માત્ર ફિલસૂફી નથી, વાસ્તવિકતા છે. આપણા સંસ્કાર એવા છે, કે ઇચ્છીએ તો એ આપણે દોંગાઈ કરી શકતાં નથી અને નિષ્ઠા ત્યજી શકતાં નથી. આ આપણી મર્યાદા નહિ, પણ મોટો ગુણ જ છે. આશા રાખું છું કે તમે મારી સાથે સહમત થઈ તમારા મન-અંતરને શાતા અર્પશો.'

વળી, આપણે તો માતાજીની શ્રદ્ધાપૂર્વક શરણાગતિ સ્વીકારી ઉપાસના કરીએ છીએ તેથી કાર્ય કર્યે જવું, પણ પરિણામનો વિચાર ન કરવો. માતાજીએ તેમની મરજી મુજબ આપણને ચોક્કસ કાર્ય-ક્ષેત્રમાં જોડ્યા છે એમ સમજી-વિચારી માતાજીને નજર સમક્ષ રાખી આપણી ફરજ ને નિષ્ઠામાંથી થૂકવું નહિ. બલકે એમાં વધારો કરતાં રહેવું, કાર્યનો બોજ વધતો જતો હોય, એથી કષ્ટારેક થાક, કંટાળો કે અકળામણ થતાં હોય ત્યારે માતાજીને પ્રાર્થના કરીએ કે, આ કાર્ય પાર પાડવાની તું શક્તિ આપ. એ તો શક્તિનો અખૂટ ભંડાર છે. અને એમાંથી તમને શક્તિ મળ્યા કરશે. વળી તમે માતાજીને પ્રાર્થના કરો કે તમારા કાર્યક્ષેત્રનું કાર્ય વધુ કાળજીથી ને ઝીણવટપૂર્વક વધુ સારી રીતે કરી શકો. એ કાર્યક્ષેત્ર અંગેની સૂઝ ને સમજ વિકસતાં જાય! ધીમે ધીમે તમારા કાર્યની ક્ષિતિને વિસ્તરતી જશે, આગળ વધતાં જશે ને ઊંચી પહોળી પામશે. એક સમય એવો આવશે, જ્યારે ઉપરી અધિકારીઓને આપોઆપ સત્ય હકીકત સમજશે, કારણ કે તમે માતાજીની શ્રદ્ધાપૂર્વક શરણાગતિ સ્વીકારી કાર્ય કરી રહ્યા છો. આથી સરવાળે તો તમને ફાયદો જ થશે.

આને તે સમય એવો છે કે, જ્યાં જુઓ ત્યાં પક્ષપાત, ગેરરીતિ, તાંટિયાખેંચની પ્રવૃત્તિ, આંત્રીધૂંટીઓ ચાલતી જ હોય છે. કાગડા બધે જ કાળા હોય છે. ઓફિસમાં કર્યાં પછી નોકરી કરતાં ભાઈ-બહેનોએ ઇષ્ટનું સ્મરણ આદરી, તેની શરણાગતિ સ્વીકારી, ઓફિસના કટુ-રાગદ્રોષભર્યા વાતાવરણની વચ્ચે પણ સ્મગ, સચેત રહી, સાવધાનીપૂર્વક, પરિસ્થિતિ પ્રત્યે બને એટલું મૌન જાળવી પોતાના કાર્યમાં મગ્ન રહેવું. આપણે માટે નોકરી અનિવાર્ય આવશ્યકતા છે, નહિ કે તેનું વાતાવરણ. એટલે એમાં જલક્રમલવત્ રહી આપણું કાર્ય આપણે કર્યું જવું, ફરજભાવે અને નિષ્ઠાથી.

તમને મારી નોકરીનો પેલો પ્રસંગ તો ખબર છે ને! મારી વિના કારણે કેટલી બધી હેરાનગતિ કરેલી! પણ દરેક પ્રસંગ-પરિસ્થિતિ માતાજી કોઈક સંકેતપૂર્વક નિયોજતા હોય છે, એમાંથી કંઈક સારું જ નિર્માણ થવાનું છે એવી શ્રદ્ધા રાખી કાર્ય કર્યું જવું.'

'હા, ગુરુદેવ, હું આપના અભિપ્રાય સાથે સમ્પૂર્ણપણે સંમત છું, પણ મનમાં જે થોડીક અકળામણ હતી તે નીકળી ગઈ. હું ગમે તે કાર્ય પાર પાડી શકું એવા મને આશીર્વાદ આપો.' એમ કહી ઊઠ્યા ત્યારે કૂટિરમાં ધણાં ભાઈ-બહેનોને પોતપોતાની નોકરીના કટુ-વિષમ વાતાવરણ પ્રત્યે આશ્વાસન તેમ જ નવીન પ્રેરણાનો પ્રકાશ પ્રાપ્ત થયો હતો.

ગુરુદેવને પણ ઊઠવાનો સમય થઈ ગયો હોવાથી અમે સૌ પ્રણામ કરી ઊઠ્યા.

મા ગાયત્રીની કૃપા અને પૂ. શાસ્ત્રીજીના આશિષ અમ સૌ પર અવિરતપણે વરસતા રહેા એવી અભ્યર્થના સહિત.

NARENDRA PROCESSING INDUSTRIES

Tele. : Factory : 34066, 34067 * Resi. : C/o 24889

3-1, Plot No. 1, Behind Sub-Jail, Khatodra,
SURAT - 395 002

અનન્ય શ્રદ્ધા અને શરણાગતિ હોય ત્યાં પરમાત્માને હાજરી આપવી જ પડે છે !

લાડકડી ચઢી રે કમાડ સુંદરીવરને નીરખવા રે.....

લગ્નગીતોની સુરાવલી સંભળાતી હતી તેવા સુંદરવરના લગ્નમાં મહાલલા માટે અમે બધા પૂજ્ય ગુરુદેવના ભક્તો રર મી જન્યુઆરી ને રવિવારે સવારે મણિનગર સ્વામિનારાયણની વાડીમાં આવી પહોંચ્યા હતા. પૂ. ગુરુદેવે 'આધ્યાત્મિક કેડી'ના જન્યુઆરીના અંકમાં જ સહુ વાચક ભાઈબહેનોને હાર્દિક નિમંત્રણ પાઠ્યું હતું. આ દૈવી લગ્નમાં ભાગ લેવા માટે અમે તો ક્યારનાં જ ઉત્સુક હતાં. પધારેલાં સહુ ભાઈબહેનોના મુખારવિંદ પર આનંદ અને આત્મીયતાની લાગણી વર્તાતી હતી.

રર મી તારીખે સવારે વાડીમાં પગ મૂકતાં જ અલૌકિક સ્વર્ગીય વાતાવરણનો અનુભવ થયો. કાર્યકર્તા ભાઈબહેનોએ અમારું ઉમાભયુ' સ્વાગત કર્યું અને આત્મીય ભાવથી સરભરા કરી-અહીંના સમગ્ર વાતાવરણમાં અલૌકિક દિવ્ય શક્તિનો સંચાર વર્તાતો હતો.

પૂજ્ય બા, પૂજ્ય ગુરુદેવ, કુસુમબહેન અને બહેનજીના મુખારવિંદ પર અલૌકિક આનંદ વર્તાતો હતો. ગૃહસ્થના લેખાશમાં સુટ-બુટ-ટાઈમાં સજ્જ પૂ. ગુરુદેવને નિહાળી અમે સૌ આનંદવિભોર થઈ ગયા. સદાય શાંત, સૌમ્ય ચહેરો અને આશિષની મુદ્રામાં નિહાળેલા ગુરુદેવને ગૃહસ્થના લેખાશમાં ગૃહસ્થધર્મ બળવતા નિહાળી અમે ધન્યતા અનુભવી.

બરાબર દસ વાગે ઝૂમો અને ખીજીસમાં શોભતા વરરાજને બેઠક ખંડમાં સહુ સ્વજનોની હાજરીમાં ભાલે ચાંલેો કરી, શ્રીફળ-રૂપિયો હાથમાં આપી, ગળામાં હાર પહેરાવી, 'શુકન જોઈને સંચરને રે...'ના સૂર સાથે વરધોડા માટે સફેદ ધોડાથી શોભતી બગીચાડીમાં પ્રસ્થાન કર્યું. વરરાજની બંને બાજુ બે બહેનો મીતાબહેન અને પીન્કુબહેન લુચુ ખખડાવતાં ભાઈને પરણાવવાના ઉમંગમાં વરતાતાં હતાં.

મણિનગરના રાજમાર્ગ પર મોખરે બેન્ડ-વાળાં-શહનાઈના સૂર સાથે વાળાંવાળાંઓ, પાછળ પુરુષવર્ગ જેમાં મોખરાની હરોળમાં પૂજ્ય ગુરુદેવ અને અન્ય સ્વજનો, પાછળ બગીચાડીમાં વરરાજ અને તેમની પાછળ હાથમાં દીવો લઈને વરરાજની માડી ઊઠ્યા, કુસુમબહેન, બહેનજી અને અન્ય જનડીઓ લગ્નગીતો ગાતાં આનંદનું વાતાવરણ પ્રસરાવતાં ચાલતાં હતાં.

વરધોડો થોડો આગળ ચાલ્યો હશે અને શહનાઈ અને બેન્ડવાળની તરજ સાથે સહુ ઝૂમી રહ્યાં... અંતરમાં સમાયેલા આનંદ-ઉલ્લાસનાં મોજાંઓએ વેગ પકડ્યો અને સહુ આનંદ મસ્તીમાં નાચી ઊઠ્યાં. પૂજ્ય ગુરુદેવ, વડીલવર્ગ અને અન્ય નાનાં મોટાં સહુ ભાઈબહેનોએ નાચીને, ઝૂમીને, રાસમરખા ગાઈને, હીંચ લઈને, તાળીઓ પાડીને, એમ વિવિધ રીતે આનંદની છોજો ઉરાડી. ધડીભર તો વૃંદાવનનું દશ્ય ખડું થઈ ગયું હતું.

વરધોડો ટુમટો-ઝૂમટો ફરીને માંડવે આવ્યો, વરરાજ પેાખાયા, વેવાઈઓ બેટયા, વરકન્યાએ એકબીજાને હાર પહેરાવ્યાં અને વરરાજ મહાબરામાં આવી બેઠા. શાઓચ્યાર અને વરકન્યા સાવધાનના સૂર શરૂ થયા. બહુ જ મધુર કંઠે લગ્નગીતો ગવાવા લાગ્યાં.

સન્ત અને ગૃહસ્થીનો કેવો સુમેળ !

આત્મ સાક્ષાત્કાર અને સાંસારિકતાનું કેવું સંમિલન !

થોડીવારમાં વળી પૂજ્ય ગુરુદેવને અસલી પોપાકમાં-લેંઘા-ઝબ્બાના લેખાશમાં-જેવા. પરંતુ આજે પૂજ્યશ્રીની કાઈ એક ખેટક નહોતી. પરંતુ પૂજ્યશ્રી તે સગારનેહી, મિત્રો, ભક્તોને પ્રેમથી મળતા, હાથ મિલાવતા, જમીન પર, નીચે ખેસીને કે ખુરસીમાં સાથે ખેસીને કે ઊભા રહીને, ચાલતા, હરતા-હરતા, સહુને આવકારતા, વાતો કરતા, હાસ્યની છોળો ઉરાડતા, વડીલોને નીચા નમી વંદન કરતા, કોઈ કાર્યકર્તાના ખબે હાથ મૂકી કાનમાં કંઈ વાન કરતા, માર્ગદર્શન આપતા, સાચા ગૃહસ્થી, મિત્ર, ચિરંજીવી, પિતા, ભાઈ, કાકા, મામા, માસા, સસરા, વેવાઈ વિગેરેનો પાઠ ભજવતા જેવા.

એક વાડીમાં લગ્નવિધિ, લગ્નગીતો ચાલતા હતાં, સાથે સાથે ખીજી વાડીમાં જમવાનું ચાલતું હતું. પૂ. ગુરુદેવે માતાજીને થાળ ધરાવી બધી જ રસોઈમાં તુલસી પધરાવી રસોઈને અભિમંત્રિત કરી હતી. રસોઈનો સ્વાદ અનેરો હતો. નાગપુરવાળા વજુભાઈ તે કહે, “હું છેલ્લાં ૨૫ વર્ષથી ધંધાથે બહારગામ ફરતો હોઉં છું. ધણી પાટીઓમાં, ફાઈવ સ્ટાર હોટેલોમાં જમ્યો છું, પરંતુ આજની રસોઈનો સ્વાદ અનેરો હતો. મેં મારી જીંદગીમાં આવી રસોઈ ખાધી નથી. વાતાવરણમાં સુવાસ પણ અનેરી હતી.”

લગભગ દોઢ વાગે જમણ ચાલતું હતું ત્યાં આકાશમાં એક નાની વાદળી આવીને વરસી ગઈ. અને વાડીમાં બહાર ઉભેલાં સહુને અમીઝાટણાં કરી ગઈ.

લગભગ ત્રણ હજાર માણસો જમ્યા હશે. પરંતુ વ્યવસ્થા કંઈ અનેરી હતી. સમગ્ર પ્રસંગનું આયોજન અગોચર રીતે થતું હોય તેમ વર્તાતું હતું. દરેકને પોતીકો પ્રસંગ હોય તેમ લાગતું હતું. માતાજીની સૂક્ષ્મ હાજરીની પ્રતિતી સહુને થતી હતી.

પૂજ્ય ગુરુદેવના સાન્નિધ્યમાં આવીને ધણાં ભાઈબહેનો લગ્નગ્રંથિથી જોડાયાં છે; ને ત્યારે પણ પૂજ્ય ગુરુદેવને તેમને આશીર્વાદ આપતાં અપાર આનંદ થાય છે. આજ ખુદ પોતાના જ પુત્રને પ્રભુતામાં પગલાં માંડતો જોઈ પળેપળે તેમને આનંદ વ્યક્ત થતો હતો ને મનોમન માતાજીની કૃપાથી ગદ્ગદિત થતા હતા, ધન્યતા અનુભવતા હતા.

બહારગામથી કેટલાંક ભાઈબહેનો ૨૨મી તારીખે આગલા દિવસે લગ્નમાં હાજરી આપવા આવી ગયાં હતાં. તેઓએ પૂજ્યશ્રીને ગણેશ સ્થાપના, અહશાંતિ વિગેરે વિધિમાં નિહાળી ધન્યતા અનુભવી.

૨૨મી તારીખે પણ સવાર સાંજ બંને ટાઈમ વાડી પર જમવાનું હતું અને ગૃહસ્થીની રીતરસમ મુજબ પૂજ્યશ્રીએ જાતે મહેમાનગતિ કરી બધાને જમવાનું પીરસ્યું હતું.

પૂજ્ય બહેનજી પાસેથી જાણવા મળ્યું કે ૧૮મી તારીખથી ૨૦મી તારીખ સુધી ત્રણ દિવસ સાંજના ગરબાનો કાર્યક્રમ હતો. આ દિવસોમાં ઠંડી ગાયબ થઈ ગઈ હતી. લગ્નના અઠવાડિયા પહેલાં બહેનજીને સ્વપ્ન આંચું હતું, જેમાં પૂજ્ય ગુરુદેવ અને માતાજીની સાથે તેઓશ્રી કંઈક જતાં હતાં. કંઈક વાતચીત ચાલતી હતી, માર્ગદર્શન અપાતાં હતાં. ત્યાં જ બહેનજીએ પૂજ્ય માતાજીને પૂછ્યું, “આપ ક્યારે લગ્નમાં પધારશો?” માતાજીએ હાસ્ય વેરતાં મૃદુવાણીમાં કહ્યું, “૧૮ મીથી આવી જઈશ.” અને ખરેખર લગ્નના પગરણ ૧૮ મીથી મંડાઈ ગયાં હતાં. બધું જ કાર્ય સમયસર વ્યવસ્થિત રીતે કાઈની અગમ્ય દોરવણીથી થયે જતું હતું. દરેકનું સ્વાસ્થ્ય પણ સારું રહ્યું હતું.

નરસિંહ મહેતાના દીકરા શામળશાહના વિવાહમાં ભગવાને જાતે આપો પ્રસંગ હાથ પર લીધો હતો, તેમ અહીંયા માતાજીએ પોતે આખાય પ્રસંગનું સંચાલન કર્યું હોય તેવી પ્રતીતિ સહુને થતી હતી.

અનન્ય શ્રદ્ધા અને શરણાગતિ હોય ત્યાં પરમાત્માને હાજરી આપવી જ પડે ને? □

કાવ્યપ્રસાદ

છોડી 'મન' અને ચાલી જતાં જન્મોજનમ લાગે,
પણ, તોડી તિજેરી તેમ કરતાં વાર ના લાગે.

શુ

ઓ કહે છે કે બંધન અને મોક્ષ બંનેમાં કારણરૂપ મન છે. મનને દૂર કરો. મનની તાબેદારીથી મુક્ત થાવ તો ઈશ્વરનાં દાર ખુલ્લાં છે. પણ, આ જ્ઞાનમાર્ગ છે. પશ્ચો કઠિન છે. સામાન્ય માનવી માટે તે સ્વીકાર્ય બનવો મુશ્કેલ છે. ઈશ્વર પ્રેમનો પણ અખૂટ બંડાર છે. તેને પ્રેમથી બહુ સહજ રીતે પામી શકાય છે, મેળવી શકાય છે અને તે પ્રેમ તેની ભક્તિ દ્વારા સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા અને શરણાગતિથી તેની ભક્તિ કરતાં ઈશ્વર બહુ જલ્દી રાજી થઈ જાય છે. તેથી તેની તિજેરીનાં તાળાં ભક્તિની હથોડીથી તોડી નાખો તો તેનો પ્રેમનો ખળનો તરત જ હાથ લાગી જશે. પછીથી સમૃદ્ધિ, શ્રીમંતાઈ સિવાય અન્ય કંઈ જ રહે નહિ.

આખર શૂન્ય તો ય શૂન્ય કંઈ આકાર છું,
બીજું નહીં તો કંઈ નહિ, આગળ એકડો મૂકી આપને.

એકલા શૂન્યની કિંમત શૂન્ય જ છે. તેના સાન્નિધ્યમાં એકાદ પણ આંકડો જ્યાં સુધી ન હોય ત્યાં સુધી શૂન્ય કોઈ જ આગવું વ્યક્તિત્વ ધરાવતું નથી. આ સૃષ્ટિ પર અસ્તિત્વ ધરાવતી હર કોઈ દેખાતી જડ, ચેતન વસ્તુ પરમાત્માની દિવ્ય ચેતના વગર મૃત છે. પ્રભુ! આ લોહને તમારા પ્રેમના પારસમણિનો સ્પર્શ આપો ને!

શું બધે કે'તા રહો છો, "હું" બધાથી પર,"
અગર રહેશો તમે જો તેમ તો ય હું કયાં અપર!

પરમાત્મા બધાથી પર છે. તેને કોઈ રૂપ, રંગ, આકાર નથી. તે નિરંજન-નિરાકાર છે. તે કેવળ શક્તિ છે. તે કાળથી પર છે. આ હકીકત ઈશ્વરે પોતે પણ કહેવાની જરૂર નથી. તે તો સર્વની સ્વાનુભૂતિનો વિષય છે. છતાં પરમાત્માને પણ કેટલીકવાર સાકાર થવામાં આનંદ આવે છે. ભગવાન અવતાર ધારણ કરે છે. અધર્મનો નાશ કરીને ધર્મની સ્થાપના કરે છે. દુષ્કર્મો કરનારાઓનો વિનાશ કરીને સત્કર્મો કરનારાઓનો ઉદ્ધાર કરે છે. આમ છતાં તે કહે છે, "આમ કરવામાં મને કોઈ આનંદ કે દ્વેષ નથી" હું પર છું. ભલે! પરમાત્મા, તમે પર રહ્યા પણ હું માનવ તારી જ રચના છું. તો તમારાથી પર કેવી રીતે રહી શકું? હું તમારો જ છું- 'અપર' નથી. મારો ને તમારો સાવકો સમ્બંધ નથી-સીધો સમ્બંધ છે.

ગણુવા નામ બેસું તો અપરંપાર લાગે,
અગર જો જાણુવા બેસું તો જીવન ખાર પણ લાગે.

પરમાત્મા અનન્ત છે, દિવ્ય છે. તે બહુશુભા, બહુરૂપા છે. તે વિરાટ છે. 'મહિમ્નસ્તોત્ર'માં પુષ્પાન્ત કહે છે, હે શંભુ! ભોળાનાથ! સાગરના ખડિયામાં મેડુ પર્વતની કલમ ઘોળાને સ્વયં ભગવતી સરસ્વતી પણ જો આપના ગુણગાન લખવા બેસે તોય આપના ગુણગાનનો પાર આવે તેવો નથી. આવો પરમાત્મા જો કદાચ જોઈ જવાય, જાણી જવાય તો પછીથી કંઈ જ મેળવવાનું, જાણવાનું કે જ્ઞેવાનું બાકી રહેતું નથી. જિંદગી શી વિસાતમાં - તેને માણવામાં, સંસાર માણવામાં શી મીઠાશ ? શો અભરખો ?

સમાચાર

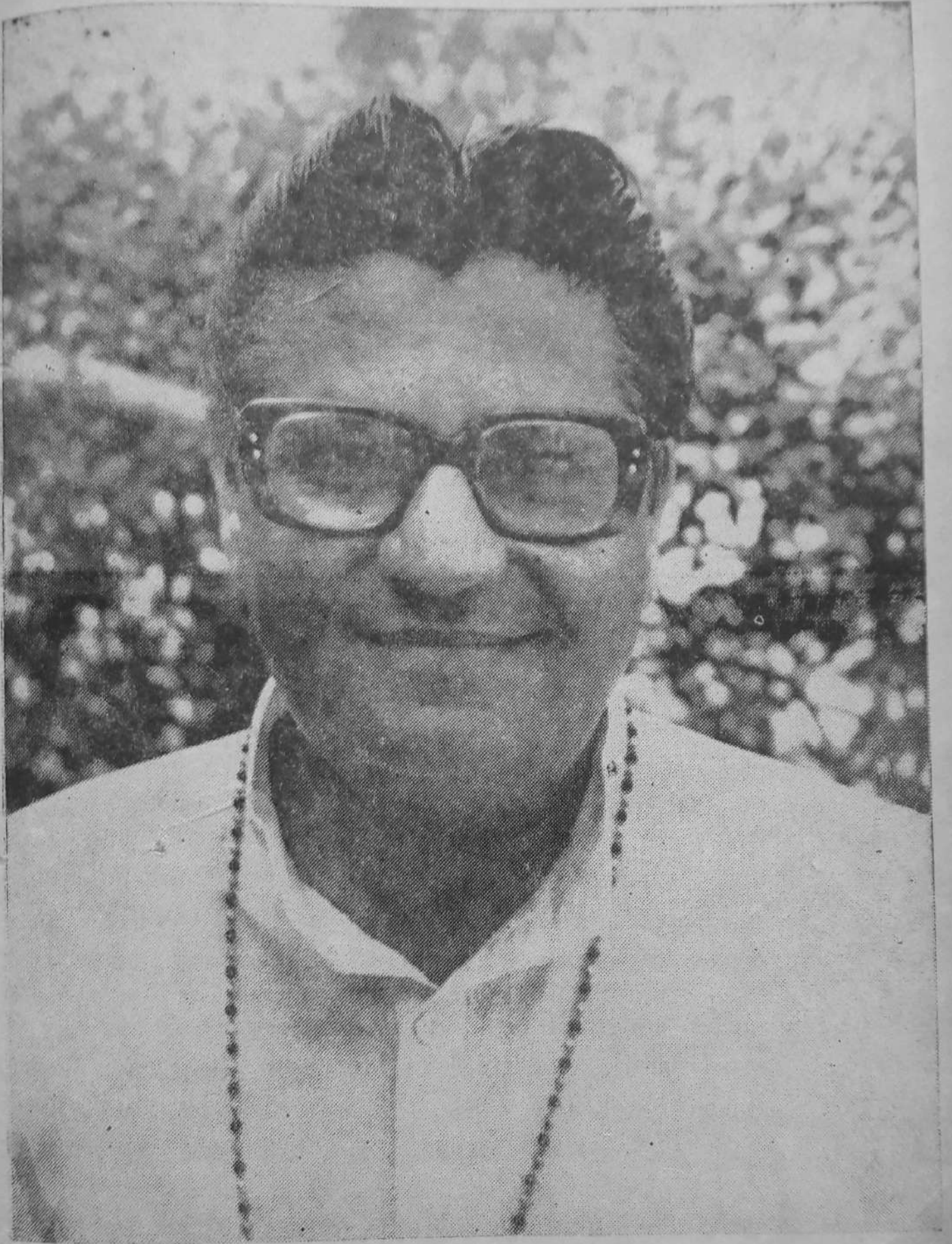
૧. ચૈત્રી નવરાત્રી તા. ૨-૪-'૮૪ થી ૧૦-૪-'૮૪ સુધી છે (નવ દિવસ). અનુષ્ઠાન કરવા ઇચ્છતાં લાઇબ્રેરોને પૂ. ગુરુદેવ આશીર્વાદ પાઠવે છે.
 ૨. ગુરુપૂર્ણિમા તા. ૧૩-૭-'૮૪ શુક્રવારના રોજ પૂ. ગુરુદેવના નિવાસસ્થાને ઉજવવામાં આવશે. પૂ. ગુરુદેવ સવારે ૧૦ થી સાંજે ૫ સુધી દર્શન આપશે.
 ૩. પૂજ્ય ગુરુદેવનો અમેરિકાનો કાર્યાલય તા. ૧૬-૪-'૮૪ થી ૩૧-૫-'૮૪ સુધી અમેરિકામાં નીચેનાં સ્થળોએ પૂજ્યશ્રીના કાર્યાલયનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે :
(૧) ન્યુ જર્સી (૨) શીકાગો (૩) વોશિંગ્ટન ડી.સી. (૪) આટલાન્ટા
(૫) ચાલોટ્ટ એન.સી. (૬) લોસ એન્જેલીસ (૭) હ્યુસ્ટન (૮) ટેક્સાસ
(૯) ઓસ્ટન. અન્ય સ્થળો ત્યાં ગયા પછી નક્કી કરવામાં આવશે.
અમેરિકામાં નીચેના સરનામે અને ફોન પર સંપર્ક સાધવાથી વિગતવાર પ્રોગ્રામની માહિતી મેળવી શકાશે :
[i] ARVIN C. DESAI
City Airport RD. Motel
Allen Town P.A. 18103
Tel. (215) 433-6423 | [ii] MR. HARIPRASAD K. DESAI
31, Francis ST.
Clifton N. J. 07014
Tel. (201) 365 1407 |
|--|---|
૪. પૂજ્ય ગુરુદેવનાં પુસ્તકો ગુજરાતી-અંગ્રેજી ભાષામાં પ્રસિદ્ધ થયાં છે. અમદાવાદમાંથી રૂબરૂમાં મેળવી શકાશે :
(૧) ઉપાસનાનો રાજમાર્ગ (૨) અગોચરના જિંડાણમાં (૩) True Worship
 ૫. તા. ૧૩-૪-'૮૪ થી તા. ૩-૬-'૮૪ સુધી 'નિલોષા' પર પૂજ્યશ્રીનો પ્રોગ્રામ બંધ રહેશે.

મા ગાયત્રીની કૃપા
શ્રી ગણેશ ટ્રેડર્સ
'ભગવતી'

ઉદવાડા-Rs. ૩૯૬૧૮૫

प्रणर गायत्री - डिपासक पृ. श्री शास्त्रील

પૂજ્ય ગુરુદેવની મુલાકાત

* આધિ, વ્યાધિ, ઉપાધિથી ત્રસ્ત કોઈપણ વ્યક્તિ જ્ઞાતિ, જાતિ, સમ્પ્રદાય કે ધર્મનાં બંધનો સિવાય વિનામૂલ્યે પૂજ્ય ગુરુદેવની મુલાકાત લઈ માર્ગદર્શન મેળવી શકે છે. પ્રત્યક્ષ મુલાકાત શક્ય ન બને તો પણ પૂજ્ય ગુરુદેવના આદેશ અનુસાર ગાયત્રી મહામંત્રની ત્રણ માળાને જીવનના અનિવાર્ય દૈનિક કાર્યક્રમમાં વણી લેજો.

મુલાકાત સ્થળ : ' નીલોષા ' બંગલો,

ત્રિમૂર્તિ સોસાયટી, ગવર્નમેન્ટ પાંચ બંગલા પાસે,
મુલમોર ફલેદસ પાછળ, ગુલબાઈનો ટેકરા,

અમદાવાદ-૧૫.

સમય : બપોરના ૧૨-૦૦ થી ૨-૦૦ (૧૦૧ વ્યક્તિને મુલાકાત)

શનિ-રવિ તથા જાહેર રજાના દિવસે બંધ.

- * પૂજ્ય ગુરુદેવ આપના પત્રો વાંચે છે, પરંતુ લેખિત જવાબ પાઠવતા નથી.
- * શારીરિક-માનસિક રોગો માટે પૂ. ગુરુદેવ જીવનજી આપે છે. સ્વચ્છ ખાલી ખાટલી સાથે લાવવી, જેથી અભિમંત્રિત જીવનજી આપી શકાય.

